46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 378 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒԼԻՍ 9/22 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 ՐԷՊԻԼ ՍԽՐ 9 ԹԷՄՈՒԶ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալալ Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزیتهدر
اداره‌خانهسی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեա
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Ա.րտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆԸ

Մեր եւրոպական կեանքէ առնուած այս յուզիչ և տրտմաթիք թերթոնը, իր վերջին մօտ ըլլալով, այսօրուընէ սկսեալ զոյն կը դնենք մեր Բ. էջին վարը, քանի որ անոր տեղ սկսած են դնել մեր Գալատայ կեանքէ քաղուած գեղեցիկ վէպը՝ ՀՈԳԵՁԱՒԱԿԸ։

ԳՈՐԾԻ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՆԱՐԴԱՐ ԲՈՂՈՔ

Գնահատելի որոշում մը ըրած է «Մանզումէ»ի անօրէնութիւնը, ատենէ մը ի վեր տեղ տալով իրական կեանքի վերաբերող և մեր շուկայի բարքերը պատկերացնելու ձգտում ունեցող չինիչ և լուրջ յօդուածներու, բայց քանի մը հոգիներ ինչո՞ւ համար կը բողոքեն մեր բաթռօններուն դէմ, չեմ կրցած հասկնալ։

Անարդար բողոք մըն է որ կ'ուղղուի՞սա՛ կամ նա վաճառականին հասցէին, պաշտօնեաները լաւ չվարձատրելուն, անոնց հետ արհամարհանքով վարուելուն և ուրիշ շատ մը իբրեւ թէ անդարմանելի, թերութիւններուն համար։

Մեր մէջ դպրոցէն ելլող և առեւտրական քննութիւններուն մէջ քիչ շատ յաջող տղայ մը, ասէն բանէ առաջ, անտանելի եսամոլ մը, պժգալի ինքնահաւան մըն է, զոր իբրեւ պաշտօնեայ գործի մէջ առնել և առանց նէրի կառավարել, պղտիկ համբերանք չէ որ պիտի պահանջէ շիտակը։

Կը պատուիրես որ առտուն այս ինչ ժամուն ներկայ գտնուի խանութը կամ վաճառատունը. գլխու հաւանական շարժումով մը պիտի բարեհաճի պատասխանել քեզի. առտուն, կարծես թէ պատուէրդ դէմ քալելու համար, կ'ուշանայ. ձայն չես հաներ, կը բարկանա, բայց չես զգացներ, ժամացոյցը կը նայիս անուղղակի և կրկին պատուէր մը տուած ըլլալու համար որ ուրիշ առտու չուշանայ. անիկայ դէմքը կը խոժոռեցնէ՝ գալ «ներեցէ՛ք, այս առտու քիչ մը անհանգիստ ըլլալուս ուշացայ, բայց ուրիշ առտուներ կը խոստանամ կարգապահութիւնը յարգել, սովորական ժամէն ալ կանուխ գալ» ըսելու տեղ. և այս չցաւելիք բան չէ՛ խաչոր։

Օրին մէկը պատկառելի հիւր մը կ'ունենաս, որուն հետ խօսքի բռնուած ես. անդին, գրագիր էֆէնտին, որ մինակ քու ներկայութեանդ գլուխը կախած գործը կը նայէր, կամացուկ մը կը գոցէ տոմարները, օրուայ լրագիրը ձեռք կ'առնէ և կը շտկուի... կը կարդա՛յ կոր. աչերդէդ կը նայիս որ հասկնայ և գործը նայի. էֆէնտին անտեղացի չէ... ու մի՛շտ կը կարդայ։

Քանի մը ամիսներ կ'անցնին տանկ. պէտք է անպատճա՛ռ ամսականը աւելցնել. դուն անոր քրտինքովը կը վաստկիս կոր, չվարձատրե՞ս զինքը. ու կը... սպառնայ քեզի, գրած նամակներուն գիրերը անընթեռնելի են, վաղը այլեւս գրասենեակ պիտի չգայ։

Յաջորդ օրը կ'ուզե՞ս որ քեզ ընդունեն անցընէ։

Տունը կը նստի. ա՛խ, է՛օ՛ֆ, բի՛ւֆ, յարգը չե՛ն ճանչնար կոր, ապերա՛խտ մարդեր, ապերախտ աշխարհ. անցած օր ալ խմբագրատուն մը դիմեր է ամէն տեսակ գործ կատարելու պատրաստակամ, բայց խմբագրապետ էֆէնտին,

—Տղա՛ս, ըսեր է, դուն դեռ շատ բան ունիս սորվելու, գնա՛ աշխատէ. գիրքէն ետքը, այդ փափուկ ձեռներդ չեն մի կրնար սղոց մը, ուրագ մը, մուրճ մը, բրիչ մը, հապա՛, արօր մըն ալ, եթէ կ'ուզես, կամ ուրիշ հաց հանող բան մը բռնել. վերջապէս, արհեստաւոր ալ կրնաս ըլլալ և ամօթ չէ՛, տղա՛ս։

Համմէ՞, ա՜ն ուր, աս ո՞ւր։

... Ու կը սկսի անգործ, անկուտի, անիմաստ տանկուտի թափառիլ. օրէ օր կը նիհարնայ, «մէրախէն է» կ'ըսեն շատեր և ապուշ այս տրամաբանութիւնը վառեակին ասպար մը կ'ըլլայ որ շարունակէ իր մենաւորիկ կեանքը, սենեակի մը չորս չոր պատերուն մէջ, ուր ա՛ հաշուեցէք թէ ինչե՞ր կ'ընէ կամ ինչե՞ր չըներ անիկայ։

* * *

Անդին պարտաճանաչ տղայ մը, որ պաշտօնի մը կը կոչուի և պահանջուածէն շատ աւելի մեծ եռանդով և անձնուիրութեամբ կ'աշխատի, հաւատացէ՛ք որ կը վարձատրուի պէտք եղածին պէս, և օրմէ՛ չէ օր մը, անխուսափելի՛է այս, կա՛մ իր բաթռօնին տեղը կը բռնէ, կամ կը հանի կը տիրանայ լաւագոյն դիրքի մը, քանի որ մեր բաթռօնները երկաթէ չեն որ դիմանան հարիւրաւոր տարիներ և օրին մէկն ալ տեղի չտան նոր, թարմ ուժին ու արժանիքին։

Պաշտօնեային կողմէ արտայայտուած յարգանքին և քաղաքավարութեան դէմ բիրտ ընթացք մը բռնող չեմ կարծեր որ մեր երկինքներուն տակ գոյութիւն ունեցած ըլլայ։

Ըլլա՝

1. Պարտաճանաչ,
2. Հեզահամբոյր,
3. Հաւատարիմ,
4. Համբերող։

Ահա՛ քառեակ պատուիրանք մը, որմէ կրնայ օգտուիլ շատ մարդ։

Հ. ԱՇԷՄԵԱՆ

ԺԱՄԱՆԵՑԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԼԱԿՈՏԸ

(ՉՈՒԱՐԺԱԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

Ըսածս բաւական տարի կայ.

Ցունիսի գեղեցիկ կիրակի օր մ'էր. զուարթութեամբ կը շրջագայէի Բերայի ուղիղ կոչուած պողոտային վրայ։ Այդ տեսակ զբօսաշրջիկ պարագայի մը մէջ գտնուող երիտասարդ մը՝ բնական է որ չէնքերը դիտելէ աւելի՝ իր հայեացքները իգական սեռին կ'ուղղէ, ու ես գրեթէ կը լափէի աչքերովս Եւային ցեղին ներկայացուցիչները. — (փորձա՛նք երիտասարդութիւն)։ Արդէն՝ գեղեցիկ սեռը խնկարկող դասակարգին պատկանելու պատիւը ունիմ։ Ժամանակս պարապը չէի անցնէր ուրեմն, երբ յանկարծ՝ ծրարի պէս բան մը հանդիպեցաւ ոտքիս։ Հետաքրքրուելով ծռեցայ՝ չօշափելու համար այդ առարկան ու զարմանքս տեսայ թէ շատ պզտիկ տեսակէն չուն մ'էր, հազուագիւտ ցեղի մը անդամը։ Ձեռքերուս մէջ առի լակոտը որ սկսաւ դողալ։ Խիստ մաքուր էր ու իր վարմունքը դիտել կուտար թէ հարուստ տան մը փայփայուած կենդանին պիտի ըլլար ատիկա, անուշադրութեամբ պողոտային վրայ կորսուած։ Վիզը արծաթէ «թասմա» մը կար որուն վրայ տիրոջը անունը ու հասցէն քանդակուած էր։ Բերայի մէջ՝ այն ինչ «դողոց՝ այն ինչ թիւ։ Շունը «չաքէթ»ին գրպանը դընելով ճամբա չարունակեցի ու կէս ժամ յետոյ հասայ անոր տիրոջը տունը և յաղթանակաւ դուռը զարկի։ «Զբաղկըբլըտմ» ու թարմ սպասուհի մը դուռը բանալով ժպտադէմ ինձ հարցուց.

—Ի՞նչ կ'ուզէք միւսիւ.

—Տանտիկինը հո՞ս է արդեօք.

—Այո. ըսելի՞ք ունիք իրեն.

—Տարակոյս չի կայ։ Հարցուցէք իրեն թէ կորուստ մը ունի՞։

—(Աչքերը բանալով) Ո՜ Աստուած իմ, արդեօք չունը գտած էք։

—Լաւ գուշակեցիք։

—Ո՜հ, ինչ մեծ ուրախութիւն. կեցէք ներսը իմացնեմ։

Այս ըսելով սպասուհին շտապաւ ներս գնաց ու սկսաւ պռոալ.

—Մտատմ, մատմզէլներ, աչքերնիդ լոյս՝ շունը գտնուէր է, եկէք շուտ, ազնիւ միւսիւ մը բերէր է ու դրան առջեւ կը սպասէ։

Մէկ մը՝ ալ նայիս 40-45 տարեկան տիկին մը, նաև երկու երեք օրիորդներ, դէպի իմ կողմս վազեցին գալով։

—Ո՞ւր է, ո՞ւր է, շուտ տուէք կ'աղաչեմ.

Ու ես՝ թանկագին ադամանդի մը նման՝ չքեղ կերպով շունը գրպանէս հանեցի ու զայն իրենց ներկայացնելով ըսի յարգանօք.

—Հրամմեցէք։ Ձէք գիտեր թէ ինչեր քաշեցի այս սիրասուն կենդանին ձեզ կարենալ բերելու համար։

— Օհ միւսիւ, մեծապէս շնորհակալենք ձեր ազնուութենէն, երախտապարտ կը թողուք մեզ. ըսելով լակոտը ձեռքէս առին ու սկսան համբուրել և «վա՛խ Միմի, աղուոր Միմի, անուշիկ Միմի» ըսելով շունը առօք փառօք ներս տարին. (երջա՛նիկ լակոտը)։

Սակայն տանտիկինը անմիջապէս վերադառնալով.

—Կ'աղաչեմ, —ըսաւ ինծի,— ներս հրամմեցէք, փոքր ինչ հանգիստ ընելու համար, շատ յոգնած պիտի ըլլաք անշուշտ.

—Ձեզ ձանձրոյթ պատճառած պիտի ըլլամ տիկի՛ն.

—Ոչ՝ ը՛նդհակառակը միւսիւ, մեզ պատուած կ'ըլլաք.

—Ձեր ազնուութիւնն է այն, շնորհակալ եմ. ըսելով ներս մտայ ու առաջնորդուեցայ «սալոն»ը։

Թիկնաթոռի մը վրայ «քօնֆէ»ի մը պէս բազմելով՝ սկսայ տեսակցիլ ամենայն քաղաքավարութեամբ, սակայն բոլորին ալ ուշադրութիւնը լակոտին վրայ դարձած էր որու կորստեան պարագաները տեղեկացայ։ Հինգ ժամ առաջ՝ տան տիկինը՝ Սանթա-Մարիա եկեղեցիին առջեւները մտազբաղ շրջագայած պահուն, անուշադրութեամբ կորսուցուցած էր իր գողտրիկ շունը որ (գիրկը առնելով) սովորաբար իրեն կ'ընկերացնէր դուրս ելած միշոցներուն, կենդանիին օդափոխութիւն մը ընել տալու նպատակաւ։ Ցուսահատ վիճակի մը մէջ տուն վերադարձած էր տիկինը և յաջորդ օրուան լրագիրներուն մէջ ազդարարութիւններ տալու կը պատրաստուէին երբ դուռը զարկեր եմ։ «Թանկագին» լակոտը գտնելուն համար անկարգարելի ուրախութիւն մը կը զգայն զոր ես իրենց «պուտալ»ութեանը վերագրեցի։

Անուշ, սուրմ, օշարակ, պաղպաղակ, շառթէօզ, քօնեաք, ո՞ր մէկը ըսեմ, այնչափ մեծարեցին զիս որ ալ ուրիշ մարդը եղայ։ Սկսայ մտածել թէ՝ շաբաթը գտնէ անգամ մը այս տեսակ «իշդիհլէք» լակոտներ եթէ ճամբուս վրայ գտնէի, գործս գէշ չպիտի ըլլար։ Գանի տարեկան ըլլալս, ինչ գործով զբաղիս, որ գերդաստանին պատկանիլս, մի առ մի հարցուցին ինծի ամենայն քաղաքավարութեամբ. վերջապէս իմ անձնուիրութիւնս զիրենք կը շահագրգռէր. բայց ես, բնական համեստութեամբ, կէս առ կէս կը պատասխանէի իրենց ըսելով թէ, երբ վարունքը ելլեր 17րս լմնցնելով 18 տարեկան հասակիս մէջ պիտի մտնէի, թէ զբաղմունքս՝ փուռն հետ յարաբերութիւն ունէր, ուր սովորաբար պատուական «քըթը» կը չենէի, և թէ ողորմած հոգի մեծն Կրեսոսի դերդաստանը՝ նինէիս հետ 8-10 պորտ հեռաւորութեամբ ընտանեկան կապակցութիւն ունէր. ևն։ Այս ըսածներս մեծ ուշադրութեամբ կ'ունկնդրէին և կը բնամ ըսել թէ՝ բերանաբաց։ Ալ տարակոյս չիկար, տանը մտերիմ բարեկամը եղած էի։ Մեծարանքները վերստին սկսան։

Իմ ճոռոմաբանութեանս միջոցին՝ ներքին հրաբխային տագնապ մը զգացի զոր՝ թէև Վէսուվ և կամ Էթնա լերան բորբոքման հետ առնչութիւն մը չունէր, սակայն սկսաւ բաւական նեղել զիս։ Այդ օրը՝ տատմքոս լուրիանոր վրայ, այդ վեհանձն մարդուն վրայ որ իր ամուսինը եղած էր, կ'ուզէր ապրիլ, իր անցեալ տարիներուն կեանքը ապրիլ, իր սիրուածի, փնտռուածի, երազուածի անոնց ու երջանիկ կեանքը։

Ու անակնկալ բախտի մը վերադարձովը, կը բաղձար զայն իրականացած տեսնել, անգամ մըն ալ, իր յուսահատ սպասումին մէջ։ Որովհետեւ երկվայրկեանի մը մէջ ականատես էր եղած բիւրեղէ հսկայ դղեակի մը փլուզումին պէս՝ իր սիրելի երազներուն կործանումին... Ամուսնին մահուան գաղափարը որ այնքան կը տանջէր զինքը, միացած՝ Նիւթական դժնդակ կացութեան մը ահաւոր անխուսափելիութեան՝ իր դիւթական աչքերուն մէջ հոգիին քոյր դառնութիւնները կ'ուրուագծէր։ Վեց ամիս անցեր էր այդ աղետաւոր գիշերէն ի վեր։ Եւ այդ ժամանակամիջոցին, արդէն, հակառակ իր ըրած խնայասէր ջանքերուն, պարտքերը գիշուեր էին. տան վարձքը կար. ու յետոյ ամենօրեայ պահանջատէրերը զորս գոհացնել պէտք էր։

Սենեկին մէջ ուր նստած էին մեծ մայրիկը ու տիկին Եւգինէ, պատերը —բացի Սերովբէ էֆ.ին իւղանկարէն որ ագին յիշատակ մըն էր ա՛լ — մերկացած էին իրենց ծածկոց-զորգերէն, ասեղնանկար գեղեցիկ ձեռագործներէն և ուրիշ խել մը սիրուն առարկաներէն։ Շքեղ ատօնի մը հրապոյրը կազմող քանի մը թանկագին իրեղէններ ալ — Այվազովսքիի ծովանկար մը որ փոթորկայոյզ կոհակներու մէջ կիսավին ընկղմած նաւ մը կը պատկերէ, երկու զոյգ Սէվռի անօթներ, Գորոյի (¹) իսկատիպ ու խորհրդաւոր մէկ նկարը ուր նաւակի մը խորը, բընութեան սիրահար մը մենուկ կը խոկայ, թեւերը ձգած, պուրակով եզերուած ջուրին մէջ ևն. — ծախուելու դատապարտուած էին վերջապէս և սենեակի մը խորը խառնիխուռն դիզուած կը մնային։

Այս առարկաներուն կորուսան ալ մտահոգութիւն պատճառելիք կէս մը չէր՝ տիկին Եւգինէին համար որ կը գուրգուրար անոնց վրայ...։

(¹) Ֆրանսացի նշանաւոր նկարիչ (1796-1875)։

Վաղուան թիւով մեր Քաղաքական Տեսութիւնը խմբագրող Ներհուն աֆխատակցին, Է. Պ.ի «Օրուան Խնդիրներ»ը, որոնք ուրախ եմ ըսելու թէ այնքան հանոյքով սկսած եմ կարդացուիլ։

ՏԱՐԱԲԱՂԴ ԼԵՄԱՆ ՀԱՆԸՄԻ ՍՐՏԱՇՄԼԻԿ ՏՈՒՄԸ ԵՒ ԱՄՈՒՍԻՆԻՆ ՀԱՖԷԶ ԻՊՐԱՀԻՄԻ Դ. ԴՈՒՍՍԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն և վերջ)

Ներկայացաւ Անատոլու Հիսարի նախկին ոստիկաններէն Իսմայիլ էֆ. որ ըսաւ թէ Հաֆիզ Իպրահիմը կը ճանչնայ, ասկէ 4 տարի առաջ երբ Գոզ Եաթաղը օդափոխութեան եկած էին, և թէ անոր ոգելից ըմպելի գործածելը և կամ յոռի մէկ բնաւորութիւնը չէր տեսած. մինակ թէ ասկէ 2 տարի առաջ թուրչուճին տեսած էր Սկիւտարի կառավարչական պայտանատունը որ ըսած էր իրեն թէ սպանութեան դէպքի մը առթիւ Հաֆիզը ձերբակալած են և անոր համար եկած էր հոդ։ Ուրիշ բան չեմ գիտեր։

Նախագահին հարցումներուն ի պատասխան ամբաստանեալը ըսաւ. «մենք ոչխար առած էինք, զայն ծախողին և մեր ծառաներուն միջեւ կռիւ եղած էր, անոր համար Սկիւտարի ոստիկանատունը գացի, ուր դատավարութիւնը տեղի չունենալ որոշուեցաւ. ես ուրիշ երկու եղբայրներ ալ ունիմ, որոնց ալ Հաֆիզ կ'ըսեն։

Ետքը ներկայացաւ Իսմայիլ Արիֆ էֆ. որ վկայեց թէ չգիտեր ոգելից ըմպելի գործածելը և կամ յոռի ունակութիւններ ունենալը, մինակ թէ լսած էր որ Հաֆիզ Իպրահիմ ոչխարներ գաղտներ և կորսուեր է եղեր, Գոզ Եաթաղի մէջ։

Նախ.— Այդ բանին համար դատի ենթարկուե՞ր է, քանի՞ ոչխար կորսուեր է և որո՞ւ ոչխարները։

Վկայ.— Այդ մանրամասնութիւնները չեմ գիտեր։

Նախ. (ամբաստանեալին). — Իրաւ ոչխարներ կորսուեցի՞ր։

Ա.— Ոչ, ծառաները կռուած էին հովիւներուն հետ, անոր թիւրիմացութիւնը ըլլալու է այս զրոյցը։

Իհսան պէյի փաստ.— Հաֆիզ Իպրահիմ Քիւրտ Մէհմէտ անուն մէկն ալ վեցհարուածեանով վիրաւորեր է ձախ ծիծին տակէն. որուն դատը տեղի ունեցեր է Սկիւտարի նախագահ ատեանին առջեւ, ինչ որ պիտի հաստատուի երբ պաշտօնապէս հարցում ուղղուի ընդհ. դատախազութեան։

Նախ. (ամբաստանեալին).— Ասանկ բան մը կա՞յ, հարցաքննութեան ենթարկուեցա՞ր երբեք։

Ա.— Ոչ, անգամ մը զիս կանչեցին ու հարցաքննեցին. Զաթալ-Զէչմէի մէջ հովիւ մը սպաննուեր է, ոճրագործը ինծի նմանցուցեր են, ետքը հաստատուելով որ ոճրագործը դեղին պեխերով և քէչէ քիւլահով մարդ մըն է, զիս արձակեցին։

Իհսան պէյի փաստ.— Այս սպանութեան դէպքին առթիւ երկու մարդ

Ու խեղճ կինը առանց բառ մը փոխանակելու իր մօրը հետ, իր ցաւագին մտածումներուն անձնատուր եղած բոլորովին, անցեալ օրերուն կ'անդրադառնար մերթ, սփոփանքի հանգրուան մը փնտռելով որ կը խուսափէր միշտ, և անոնց ու ներկային տխուր բաղդատութիւնը ընելով դառնագին։ Մարդկային անձնուիրութեան՝ կեղծ ձեւակերպութիւն մը ըլլալուն դեռ նոր կը հաւատար, երբ մտքին առջեւ կը բերէր նախկին տան այն քանի մը «անկեղծ բարեկամ»ները, որոնք ամէն գիշեր իրարու եռեւեռ կը հանէին էֆէնտիին հետ թղթախաղի աւանդական ժամանցին մէջ սպաննելու իրենց ձանձրացողի վայրկեանները և իր ընկերակցութիւնը վայելելու համար բառ չի խնայելով։ Անոնց փութկոտ շարժումները, կլանելները, փափկանատութիւնները, որոնք իր —պարկեշտ ու գեղանի կնոջ— ներելի պչրասիրութիւնը գգուելէ զատ ուրիշ օգուտ մը չէին ունենար, յիշելէ վերջ, չէր հասկընար թէ ինչո՞ւ մխիթարութեան ձեռք մը չէր երկնար իրենց, հիմա որ «ինկած» էին...։

(Շարունակելի)

ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՒՐԹՈՆԸ

ՀՈԳԵՁԱՒԱԿԸ

(Պոլսահայ կեանքէ)

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

Տան մէջ սկսած էին մտահոգ ըլլալ Լեւոնին յապաղումին վրայ։ Երկու կիներուն դէմքին վրայ անհանգստութեան նշաններ կ'երեւէին։ Կրակարանի մը առջեւ նստած, մէկ վայրկեանէն միւսը անոր դարձին կ'սպասէին, երբեմն ուշ դնելով դուրսի անցորդներուն երթեւեկին, որոնցմէ Լեւոնին ոտքին ձայնը դիւրաւ կը ճանչային։ Իսկ Սիրանոյշ գլխու ցաւ մը պատրուակելով իր սենեակը քաշուեր էր։ Խե՛ղճ բարի Սիրանոյշ. դաշնակը պիտի ծախէին և մանկամարդ աղջիկը չէր կրնար այս դժբախտութեան հանդուրժել։

Մրքան կը սրտատանջուէր տիկին Եւգինէ իր հոգեկան բուռն պայքարներուն մէջ. եթէ Լեւոն գիտնա՞ր բուն իրականութիւնը...։ Իր ցաւերուն բռնի համակերպումը ու զաւկին բացակայութիւնը փոփոխակի իր միտքը կ'զբաղեցնէին։ Աչքերը մօրը աչքերուն յառած, իբր թէ հոն իր թաքուն վիշտերուն մտերմութիւնը կարդար, անձկոտ եւ սրտաբեկ, երբ ան դիտողութիւն կ'ընէր իր սիրասուն թոռանը մեկնումին համար, պատասխանեց, գրեթէ հծծելով։

—Բայց մա՛յր, արդէն ճամբաները գիտէ. մինակ ալ չէ... այսպէս պէտք եղաւ, ի՞նչ ընենք։

—Աղջիկս, աղէկ ա՜ռ, քիչ մը աւելի կանուխ զրկելու էիր, կրկնեց բարեթիրա պառաւը։

—Գրիգոր աղան տունը չէր գըտնուեր ան ատեն...։

Տիկին Եւգինէ լռեց։ Նայուածքը այս անգամ պատին վրայ գամուած մնաց ուր ամուսնին — Սերովբէ էֆ.ին — իւղաներկ կենդանագիրը կախուած էր, նուիրուած՝ տան բարեկամներէն նկարիչի մը կողմէն, այն օրերուն՝ ուր իրենց տունը չքեղ ընդունելութիւններու համար կը բանար իր սրահները։ Ի՞նչ բուռն յուզումներ՝ փոթորիկի մը նման՝ կը մրրկէին այդ վայրկենին իր հպարտ կնոջ հոգին։ Այն անդորր ու խաղաղ լոյսի մէջ փթթող երանելի օրերը ուր իր մէկ բառը, մէկ շեշտը, մէկ հպանցիկ ակնարկը բաւական էր ոտքին առջեւ սողալ տալու ամէնէն անմատչելի աշխարհիկները, ուր իր կնոջական բոլոր քմահաճոյքները գոհացընելու համար ոչ մէկ ամենափոքր տրտունջ չէր յայտնուեր ամուսնին կողմէն, հիմա, այդ ամէնը, երազանքի մը, ցաւագին երազանքի մը տխուր հրապոյրը կը թողուին իրեն, գարնան առտուան մը մշուշին մէջ կորսուած այգին լուսաժպիտ ցոլքերուն նման... և այդ հեռաւոր բաներուն յիշատակը իր սրտին մէջ աւելի խորապէս զգալու համար նայուածքը յամառ ու անթարթ յառումով մը կեդրոնացնելով անոր վրայ, այդ վեհանձն մարդուն վրայ որ իր ամուսինը եղած էր, կ'ուզէր ապրիլ, իր անցեալ տարիներուն կեանքը ապրիլ, իր սիրուածի, փնտռուածի, երազուածի անոնց ու երջանիկ կեանքը։

Ու անակնկալ բախտի մը վերադարձովը, կը բաղձար զայն իրականացած տեսնել, անգամ մըն ալ, իր յուսահատ սպասումին մէջ։ Որովհետեւ երկվայրկեանի մը մէջ ականատես էր եղած բիւրեղէ հսկայ դղեակի մը փլուզումին պէս՝ իր սիրելի երազներուն կործանումին...։ Ամուսնին մահուան գաղափարը որ այնքան կը տանջէր զինքը, միացած՝ Նիւթական դժնդակ կացութեան մը ահաւոր անխուսափելիութեան՝ իր դիւթական աչքերուն մէջ հոգիին քոյր դառնութիւնները կ'ուրուագծէր։ Վեց ամիս անցեր էր այդ աղետաւոր գիշերէն ի վեր։ Եւ այդ ժամանակամիջոցին, արդէն, հակառակ իր ըրած խնայասէր ջանքերուն, պարտքերը գիշուեր էին. տան վարձքը կար. ու յետոյ ամենօրեայ պահանջատէրերը զորս գոհացնել պէտք էր։

միայն ձերբակալուած էր իբր կասկածելի, որոնցմէ մէկը ամբաստանեալն էր։

Վատնչապուհ էֆէնտի.—Ինչ կրնայ ըլլալ ատկէց, սիրելիս, կանչեր են, ետքը բուն ոճրագործը գտնուէր և փոխանորդեալս արձակեր են։

Այս միջոցին Նախագահը ունկնդիրներուն մէջէն կանչեց Թուրչուճի Հասան էֆ.ն և հարցուց թէ ինչու համար Իւսկիւտար գացած էր։

Թուրչուճի.— Տունիս ծխնելոյզը բռնկած էր, զաւակս տուգանքի դատապարտուեցաւ, զայն վճարելու գացի։

Ն.—Վիրաւորման դէպքին համար չգացիր։

Թ— Այո թէեւ Զաթալ Զէյմէ մէկը զարնուած էր և իբր կասկածելի ձերբակալուած էր տղաս, սակայն ոճրագործը երբ գտնուեցաւ, տղաս ազատ արձակուեցաւ, եթէ յանցանք մը ունենար պէտք էր որ դատապարտուէր։

Նախ.—Վկաներէն ոմանց բացակայութեան պատճառով յուլիս 18ի յետաձգեցինք դատը. Ատուծով ան օրը կը վերջացնենք։

Դ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԸ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ

«Վիքթորիա էնտ Ալպէրթ» նաւին մէջ. – Թագաւորին անցուցած օրը

Քօուիսէ 17 յուլիս թուականաւ կը հեռագրուի թէ, թագաւորին վիճակը աղէկ է, և խաղաղ գիշեր մը անցուցած է։ Երկու օրէ ի վեր բժիշկները հաստատած են թէ Նորին Վեհափառութեան վիճակը դէպի բարւոքում կը դիմէ, և ատոր համար մինչեւ հիմա ի գործ դրուած պահեցողութեան խստութիւնը մեղմած են։

Յուլիս 17ի օրը թագաւորը մեծաւ մասամբ նաւուն կամրջակին վրայ անցուցեր է, իր քովը ունենալով թագուհին, որ իրեն ընթերցանութիւններ կ'ընէր գիրքերէ։

Քօուիսէ առնուած լուրերը բոլորն սա իրողութիւնը կը շեշտեն թէ թագաւորը հետզհետէ կը գրաւուի «Վիքթորիա էնտ Ալպէրթ» շոգենաւին մէջ կատարած իր ճամբորդութենէն։

Նորին Վեհափառութիւնը երկար ժամեր անցուցած է տախտակամածին վրայ, զուարճանալով գեղեցիկ և բարեխառն օդի մը տակ։

Աւելորդ է ըսել թէ, ոչ ինչ խնայուած է թագաւորին հանգստութեան և խաղաղ ճամբորդութեանը համար։ Արքայական զբօսանաւին բոլոր նաւաղներուն արգիլուած է շրջագայել նաւուն այն մասին վրայ, ուր կը գտնուի Նորին Վեհափառութիւնը։ Արքայական ընտանիքին անդամները, ինչպէս նաև բժիշկները և հիւանդապահները միայն արտօնուած են թագաւորին խուցը մտնելու և իրեն մօտենալու։

Այն միակ մեծ անպատեհութիւնը որուն հանդիպեցան, նաւուն մէջ ելեւտրական գործիքներ զետեղելու համար յառաջ եկած աղմուկներն էին։

ՊԷԼՃԻԳԱՑԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Պրիւքսէլ, 17 յուլիս.— Սքայէն Պէլճիքայի թագուհին առողջութեան մասին առնուած լուրերուն պատճառաւ, այս շաբթու ժողովուրդը շատ խռովեցաւ։ Կ'ըսուի թէ թագուհին վիճակը դէպի վատնգ կը դիմէ։ Բայց միւս կողմէ ուրիշ աւելի լաւատես յայտարարութիւններ ալ կ'ըսեն թէ թագուհին առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ է։

Իրականութիւնը սա է սակայն թէ, թագուհին կը տառապի սրտի հիւանդութենէ մը, որ իր շատ յառաջացած վիճակին մէջ է։

Միւս կողմէ սա ալ ճիշդ է թէ՝ իր վիճակը այն ատեհան կասկածելի չէ որ տեղի ունայ յոռետես գուշակութիւններու։ Ոչ նուազ ստոյգ է նաեւ թէ օրը աղէկ եղած ժամանակ թագուհին ճոճրեն աթոռի մը մէջ դուրս կ'ելլէ, և իր բժիշկները ոչ է անմիջական վտանգէ չեն կասկածիր։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Պ. Քրիւկէր.—Անգլիոյ դեսպանները ու հիւպատոսները.—Հռոմի դեսպանը.—Իտալիոյ ճեռայարաբերութիւնները.— Հարցապնդում մը Լորտերու Ժողովին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ, 15 յուլիս.—Այս իրիկուն Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Մ. Պալֆուր յայտարարեց թէ Նախարարապետը Մ. Քրիւկէրէն չէ ստացած այն տեսակ հեռագիր մը որ Ժողովին ներկայացուած չըլլայ։ Մ. Պալֆուր յարեց որ այդ պատասխանը կը վերաբերի թէ՝ նախորդ նախարարապետին և թէ նոր նախարարապետին։ Յետոյ Ժողովը սկսաւ քննել զանազան վարկեր։ Օտար երկիրներ գտնուող անգլիական դեսպաններու և հիւպատոսներու յայտնուած վարկերու մասին վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, նախարարական կուսակցութենէն Սըր Ալպերթ Ռոլիթ յայտարարեց թէ բրիտանական հիւպատոսութիւնները գոհացուցիչ վիճակի մէջ չեն։ Դարձեալ նոյն կուսակցութենէն Մ. Պոուլիա հարցուց թէ իրա՞ւ է որ Իտալիոյ կառավարութիւնը պահանջած ըլլայ ետ կանչել Հռոմի անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրին։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն յայտարարեց թէ կըրնայ ըլլալ որ անհամաձայնութիւն մը ծագի դեսպանի մը և այն կառավարութեան միջեւ՝ որուն մօտ պաշտօնի կոչուած է, նոյն իսկ կրնայ ըլլալ որ այդ անհամաձայնութիւնը առաջ եկած ըլլայ դեսպանին կամքէն անկախ պատճառներէ։

Խորհրդականը յարեց թէ Սըր Ֆիլիբ Քըրրի, որ մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Անգլիոյ, յաջողութեամբ աշխատած է Իտալիոյ և ուրիշ տէրութեանց հետ բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատելու։ Գալով բրիտանական հիւպատոսութեանց, կառավարութիւնը կարելին կ'ընէ արտաքին վաճառականութիւնը զարգացնելու։ Ցանկնածողով մը կազմուած է քննելու համար թէ՞ինչ պայմաններու մէջ կատարուած են հիւպատոսական նոր պաշտօնեաներու ընտրութիւնը։ Ազատական կուսակցութենէն Սըր Էտուարտ Կրի ըսաւ թէ Անգլիոյ համար ժամանակը եկած է աւելի տրամադիր երեւալ՝ օտար երկիրներուն օրինակին հետեւելու։ Երեսփոխանը յարեց թէ բացարձակապէս կը մերժէ նախանձութեան որ և է նշանակ թէ՝ արեւմտեան Ափրիկէի մէջ Ֆրանսայի արարքին և թէ Ֆրանսայի և Իտալիոյ մերձեցմանը մասին։ Մ. Պոլէնտ ըսաւ թէ Գերմանիոյ փոքր պետութեանց մէջ հարկ չկայ դեսպաններ ունենալ։ Մ. Պրայս յայտարարեց թէ Ֆրանսայի ու Իտալիոյ մէջ տիրող լուսեւոյն համաձայնութիւնը պէտք չէ վնասէ Անգլիոյ ու Իտալիոյ միջեւ առաջուընէ ի վեր տիրող բարեւոք յարաբերութեանց։

—Լորտերու Ժողովին մէջ, երկուշաբթի օրը, կարեւոր վիճաբանութիւններ պիտի կատարուին։ Լորտ Սըէնսէր հարցապնդում պիտի ընէ կառավարութեան՝ Մայրագոյն Արեւելքի գործերուն և անգլեւճաքոնական ու անգլեւիտալեան յարաբերութեանց վրայ։

Յուլիս 17ի օրը, ցորեկէն ետքը Խորհրդարանին մէջ Սըր Զարլս Տիլք հարցուց թէ Թիէն Զինի պարպումին պայմաններուն մասին նոր փոփոխութիւններ եղած են։ Լորտ Քրանպորն պատասխանեց թէ առժամեայ կառավարութեան պատկանող պայմաններուն մէջ մտցուած են Զինեցիներուն ի նպաստ զանազան փոփոխութիւններ։

Թիէն-Զինի օտար և չինական բանակները բաժնող սահմանը տասը քիլոմէթրի վերածուած է։

Մր. Պալֆուր կը յայտարարէ թէ, ներկայ նիստերուն դադրելէն առաջ կառավարութիւնը միտք չունի վարչական նոր առաջարկութիւններ խմբագրելու՝ Հարաւ. Ափրիկէի մասին։

Մր. Ա. Տէրվիս.—Կրնայի՞ հարցնել արդդօք գանձային նախարարին, կամ խորհրդարանի նախարարական կուսակցութեան պետին թէ՝ ինչ տիղոսով պիտի որակուի այդ կացութիւնը։ (Աղմուկ և ծիծաղ)։ Յետոյ պիտի հարցնէի թէ կրնայ մեզի տալ բացատրութիւններ նոր նախարարութեան նըկատմամբ։ (Նոր ծիծաղներ, աղմուկներ)։

Այս հարցումները առանց պատասխանի կը մնան։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՌՈՒՍԻԱՅԷՆ

Բէրդէրհոֆ, 17 յուլիս.— Իտալիոյ թագաւորը այսօր կէս օրէ վերջ ժամը 3ին մեկնեցաւ։ Հանդիսաւոր կերպով զարդարուած կայարանը փութացած էին, մեծ իշխանները, արտաքին գործոց նախարար կոմս Լամտորֆ զօրավարներ և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, սպասելու համար Նիքոլա կայսեր, կայսրուհիին և Վիքթոր Էմմանուել թագաւորին ժամանման, որոնք երկաթուղիին մեկնելէն քիչ առաջ, հեռաւակ անձնական զօրքերու հետեւորդութեամբ կայարան հասան։ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը հրաժեշտ առաւ մեծ իշխաններէն և միւս անձնաւորութիւններէն, և այս առթիւ երկար ատեն խօսակցեցաւ գահաժառանգ մեծ իշխանին, արտաքին գործոց նախարարին և իտալական դեսպանին հետ։ Այս միջոցին Նիքոլա Զարն ալ կը խօսակցէր Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Յետոյ երկու վեհապետները, ամէնէն սրտագին կերպով իրարմէ հրաժեշտ առին, և Իտալիոյ թագաւորը մտաւ սրահ-վակոնը։ Կառախումբին ճամբան ելած ատեն, Էմմանուէլ թագաւորը բազմիցս գլուխով բարեւեց Նիքոլա Զարը։

Իտալիոյ Էմմանուէլ թագաւորին մեկնելէն առաջ, մեծ պալատին մէջ ընտանեկան նախաճաշ մը տեղի ունեցաւ, որուն, երկու վեհապետներէն զատ ներկայ գտնուեցան նաև երկու կայսրուհիները, Օլէնպուրկի այրի մեծ դքսուհին եւ մեծ իշխանները։ Հետեւորդներուն համար մարաշխտի սեղան մը տրուեցաւ։

Իտալիոյ թագաւորը Անունձիաթօ պատուանշանը տուաւ, մեծ իշխան Բոնսթանթինի, Տիմիդրիի, Նիքոլա Նիքոլայէվիչի, Բէդէր Նիքոլայէվիչի, Կէորկ Նիքոլայէվիչի։ Արքունիքի նախարար Պառոն Ֆրէտէրիքս, արտաքին գործոց նախարար Կոմս Լամտորֆ, եկեղեցական նախարար Վիթթէ, Իտալիոյ թագաւորէն ոտացան իր պատկերը իր ստորագրութեամբ եւ թանկագին շրջանակներու մէջ։ Երկաթուղիներու նախարար իշխան Խիլքով և պատգամ. նախարար Քրոքաղքին Սուրբ Մավրիտիուսի և Լազարոսի պատուանշաններու մեծ ժապաւէնի ատիճանը ստացան Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորէն։

Նիքոլա Զարը Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարէն զատ, Ալէքսանդր Նէվսքիի պատուանշանը տուաւ նաեւ Բեռլինոպուրկի իտալական դեսպան Մոռռա կոմսին, իտալական արքունիքին նախարար Բոնցիօ-Վալիայի։ Արաբոդապետ կոմս Ճիանոդդիի ալ Զարը տուաւ սպիտակ արծուի պատուանշանը, իսկ զօրավար Թիկնապահ Պռուզադիի, Ս. Աննայի պատուանշանին առաջին ադամանդակուռ աստիճանը։

ԶԷՄՊՐԼԷՆԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Յուլիս 16.—Մ. Զէմպրլէն գրեթէ բոլորովին ապաքինելու վրայ է, սակայն վերջ այլեւս տեղեկագիր չպիտի հրատարակուի։ Գաղթային նախարարը շաբաթ մը վերջ Լոնտոնէն պիտի հեռանայ։ Կորնոնցուցած արիւնին պատճառաւ անձնապէս քիչ մը ակար է և հաւանական չէ որ հանրային գործերու մէջ գործօն դեր մը ունենայ դեռ ժամանակի մը համար։

ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒԱԿԱՆԸ

Լոնտոն Յուլիս 16.— Թագաւորին բժիշկները մեծ վստահութիւն ունին Օգոստոսի հիւանդին արագօրէն ապաքինման վրայ, որովհետեւ թագադրութեան թուականը որոշուեցաւ, որ է օգոստոս 9 շաբաթ օր։ Պատրաստուած է նաև ուղղեցիծ մը որուն համեմատ պիտի ընթանայ թափորը Պըքինկէմի պալատէն Ուէսթմինսթրի աբբայարանը երթալու և դառնալու ատեն։

Շատ մը իշխանազուն անձնաւորութիւններ, որոնք երեք շաբաթ առաջ թագաւորին հիւրերն էին, յայտարարեցին թէ օգոստոս 9ին Լոնտոն պիտի դառնան, և որովհետեւ չդարձողներ ալ պիտի գտնուին, օգոստոս 26ին ըլլալիք թափորէն նուազ պատկառելի պիտի ըլլայ օգոստոս 9ի թափորը։ Այսուհանդերձ զինուորական ուժը աւելի պատկառելի պիտի ըլլայ։ Այն գունդերը որոնք թագաւորին ուղեկից պիտի ըլլան իրենց հետ պիտի ունենան նաև հնդիկ և ուրիշ գաղթային զինուորներու գունդեր։

ՀԱՆԴԷՍ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ

Թագաւորին Քօուիս հասնելէն օր մը վերջ աղքատ ծերերուն և երեք հազար տղայոց հանդէսներ տրուեցան։

ԿԱՎԼԷԷՍԻ ԻՇԽԱՆԸ

Լոնտոն յուլիս 16.— Կալլէսի իշխանը այս առտու Լոնտոնէն մեկնեցաւ Քօուիս երթալու համար։ Իշխանը բաւական ժամանակ հոն պիտի մնայ։

ԼՈՐՏ ՄԻԼՆԷՐԻ ՓՈԽԱՆՈՐԴԸ

Լոնտոն յուլիս 16.— Արեւմտեան Աւստրալիոյ կառավարիչ Սըր Արթըր Լօլիի յանձնուեցաւ Թրանսվալի փոխկառավարչի պաշտօնը։ Նորընտիր պաշտօնատարը օգոստոս 5ին հարաւային Ափրիկէ պիտի մեկնի։

Լոնտոն յուլիս 17.— «Թայմզ» հեռաւեւակ կարծիքը կը յայտնէ այս անուանումին վրայ.

«Յուսալի է որ Սըր Արթըր Լօլիի Թրանսվալի փոխ-կառավարիչ անուանումը, պիտի թեթեւցնէ Լորտ Միլնէրի աշխատութեան մէկ մասը։ Արդէն Լորտ Միլնէրի պաշտօնը խիստ ծանր է իբրեւ կառավարիչ Թրանսվալի և Օրանժի, և իբրեւ բարձր քօմիսէր Հարաւային Ափրիկէի։»

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ԱՂԷՏԸ

Վենետիկ յուլիս 16.— Հանրօգուտ շինութեանց նախարարը Մ. Նաղի, այսօր կէս օրէն վերջ այցելութիւն տուաւ քաղաքապետարանին և նահանգային ժողովին։ Հոն նախարարը ծանոյց Սուրբ Մարկոսի աղէտքին առթիւ կառավարութեան հոգածութիւնը։

Նահանգային ժողովը 200,000 ֆր. պիտի տայ զանգակատան վերաշինութեան համար։

Հանգանակութիւնը կը շարունակուի, որուն գումարը մէկ միլիոնի հասած է։

Հռոմ յուլիս 16.—Մ. Պարիէր Ֆըրանսայի հանրապետութենէն հրահանգ ընդունեց յայտնելու համար իտալական կառավարութեան իր համակրանքն զգացումները և այն ցաւը որուն պատճառ եղաւ Ս. Մարկոսի զանգակատան անկումը։

Գերմանիոյ Վենետիկի դեսպանը եւս պաշտօն ստանձնեց Վիլհէլմ կայսեր ցաւակցութիւններն յայտնելու իտալական կառավարութեան։

ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Սոֆիայէ կը ծանուցանեն թէ Պուլկարիոյ մէջ ռուսական վանքի մը բացման հանդէսին ներկայ պիտի գտնուի մեծ-դուքս Նիքոլայեւիչ, ընկերակցութեամբ Ռուսիոյ պատերազմական նախարարին, սպայակոյտի պետին, 73 զօրավարներու և 46 զանազան աստիճանաւոր սպաներու։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՓԱԿՈՒՄԸ

Ներքին գործոց նախարարին հրամանով, Սէնի Նահանգապետ Մ. Սէլվ, ոստիկանական քոմիսէրներու միջոցաւ ազդարարեց Բարիզի կրօնական այն միաբանութիւններուն որոնք դպրոցներ ունին, և վարչապետին վերջին շրջաբերականին չէին հնազանդած, գոցել իրենց դպրոցները, և իրենց մայրավանքը քաշուիլ։ Այս կարգի անհնազանդ միաբանութիւններուն թիւն է Բարիզի մէջ 50—60։ Եթէ հետեւեալ բանի ուժով դուրս պիտի հանուին իրենց ըմբոստ հաստատեալ կանոններու, և դպրոցներն ալ պիտի կնքուին։ Անշուշտ այս խիստ տնօրինութիւնները 15 օրէն առաջ չեն կրնար գործադրուիլ։ Այս ձեւակերպութիւններուն հրամանը գաւառներն ալ գացած է։ Նախարարին շրջաբերականին համեմատ, այս հաստատութիւնները օրինաց համաձայն փակուելէն վերջ, կրնան խնդրել կըրկին բացուելու արտօնութիւնը։

ԲԱՐԻԶԻ ՏԱՖԸ

Բարիզէն յուլիս 18 թուականը հեռագիր մը կ'ըսէ թէ սոսկալի տաք մը կը տիրէ։ Ամէն օր արեւազարկի նոր դէպքեր տեղի կ'ունենան։ Յուլիս 14ի զօրահանդէսին արեւազարկի 1000 դէպքեր պատահած են, որոնցմէ 31ի գաղները մահացու եղած են։ Յուլիս 16ին չատեր արեւազարկէն մեռան։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պելկրատ յուլիս 17.— Թագաւորական ուրաղ մը զէնքի կոչեց մինչեւ 31 տարիկան եղող պահեստի զինուորները, յուլիս, օգոստոս և նոյեմբեր ամիսներուն 20, 15, 10 և 8 օր ծառայելու համար։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Բէյլ-Թաունէն 16 յուլիս թուով կը գրեն թէ, Տոքթոր Մարթ, որ հարաւ. Ափրիկէի մէջ հաստատուելիք վարչութեան յետագային ի նպաստ բուռն պայքար մը կը մղէ, Բէյլթաուն դառնալու վրայ է։

Տոքթ. Մարթ կը յայտարարէ թէ արքայականները, գլխաւորաբար Հոլանտայի արքայականները այդ միջոցին անհրաժեշտութեան մասին վերջնական համոզում գոյացուցած են։

Արքայականները չեն հաւատար թէ Մր. Զէմպրլէն կրցած ըլլայ ճշգրիտ գաղափար մը գոյացնել, Բարեյուսոյ գաղթականութեան մէջ իրերու արդի կացութեան վրայ, իրեն եղած յայտարարութիւններէն ետքը։

Տոքթ. Մարթ վստահ է թէ, յառաջդիմասէր կուսակցութիւնը որոշած է իր օժանդակութիւնը տալ այժմու նախարարապետ՝ Սըր Ժ. Կորտոն Սբրիկի, բրիտանական շահերուն պատկանող ոչ ոչ խնդրոյ մասին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԶԱՆԶԻԲԱՐ, 20 յուլիս.— Զանզիբարի էմիրին անչափահաս որդին՝ Սայիտ Ալի, այսօր ցեղապետ հռչակուեցաւ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Մուշայի մէջ, Ասիւթի մօտ, քուերայէ չորս հարիւր տասնըվեց դէպքեր հաստատուեցան պաշտօնապէս։

ՌԸՄԻՐՄՈՆ.—Վոժի կառավարիչը ու դեր-կառավարիչը, երէկ, կառավարութեան անունով, այցելութիւն տուին Պուլկարիոյ իշխանին որ Բլոմպլէ-Պէն կը գտնուի։

—Դեռ ո՞ղջ ես, պօռաց գնդապետը։

—Եթէ կարենայի, հիմա մեռած պիտի գանէիր զիս։

Գնդապետը արհամարհող չարժում մը ըրաւ։

—Ալ ժամանակը անցաւ. կը ղրկէի քեզի՝ բայց շատ ուշ է ատենը։ Վաղը կը լծեն կառքը։ Պէյիէօ պիտի տանին քեզի... բա՞նտ ...։ Պարտքերուդ վրայ մի մտածեր բնաւ. պիտի վճարուին ատոնք ամէնքն ալ։

Բօպէր ուզեց պաշտպանել ինքզինքը։

Գնդապետը կտրեց անոր խօսքը պօռալով.

—Ըսի... լռեցա՛ւ։

Ը.

Սառնամանիք մը չորս դին տիրած էր։ Երկինքը կապարի գոյն ա՛ռած էր, դերը լոյս չունէր ալ։

Ֆերնանտին վրէժը լուծուիլ կը սկսէր։

Գնդապետը նշան մը ըրաւ։ Երկու կիներն ալ դուրս ելան։

Սոսկում ազդող հանդարտութիւնով մը, գնդապետը տուփի մը մէջէն վեցհարուածեան խոշոր ու սեւ բէվոլվէր մը հանելով, լեցուց և սեղանին վրայ դրաւ։

—Ասիկայ, ըսաւ Բօպէրին առջին քշելով զայն, ասիկա պատուաւոր մարդու մը բէվոլվէրն է։ Ան-Մալաքօֆի պատերազմէն ետքը, ուր իր կեանքը ազատեցի, ինծի նուիրեց զայն։ «Երթա՛ս բարով»։

Գնդապետը դանդաղ քայլով մը հեռացաւ։

Քառորդ ժամ ետքը, նորէն վերադարձաւ։ Բօպէր սեղանին քով կայնած էր։

—Տառապեցնող բան մըն է աս։

—Իրա՛ւ տառապեցնող, ըսաւ Էլիզ։

Գնդապետը դողդողացող ձայնով մը շարունակեց։

—Երջանիկ եմ որ այս տղան ուսին վրայ զինուորական պատուանշան մը չունի, եթէ ունենար պիտի ստիպուէի վրայէն առնել զայն։

—Գնդապե՛տ, գիտես որ...

—Դուն, պարիւիդ վրայ խօսք տուիր, Ֆերնանտին մահուան անկողինին առջեւ։ Այո... անոր համար էր որ արդէն հաւատցի։

—Ես...

—Լռէ՛...եթէ մահանին չգտնուի... Ֆերնանտին խօսքին ճշդութիւնը պիտի հաստատուի։

—Բայց... պօռաց Բօպէր։

—Տէ՛ր Աստուած, նորէն ինչ առամ է որ կ'անցնի, աղաղակեց Էլիզ։

—Բեղի նայիմ Բօպէր. Օ՛ն սրտի քաջութիւն մը գործէ։ Խոստովանէ՝ որ դուն առեր ես, որովհետեւ անկէ յետոյ ակ մը պակել կ'ուզէիր։

—Բնաւ երբէք. չէ՛, չէ՛, չէ՛...։

—Զէ՞... Ուրեմն գող մրն ես դուն։

—Գնդապե՛տ...

—Բեզմէ ետք, բացի Բլավէրէն, Էլիզէն և ինէ, ոչ մէկը սենեակ մտաւ։

«Արիւիթան մեր աչքին առջեւը պատանքեց Ֆերնանտը... գոհարին տուփը քու ձեռքդ էր... դուն էիր զայն պահողը... Ճիշդ չեմ... Ինչ պիտի պատասխանես նայիմ։

—Օ՜հ, աս ի՛նչ ահռելի բան է. գոչեց Էլիզ։

Արիւիթա Էլիզին այս բացագանչութիւնը լսելուն պէս, դիւային ժպիտ մը արձակեց։

Գիւղը տխուր երեւոյթ մը հագած էր. ճերմակ ձիւնը պատանքի նման պատած էր զայն։

Ամայի և սառած ճամբու մը վրայ ուրուականի պէս, սեւ լաթերով կնիկ մը կը քալէր։ Արագօրէն կը յառաջանար ան հովին մէջէն որ կատաղօրէն կը սուլէր։

Օդին սաստկութենէն անտարբեր, անդադար, անընդհատ կը քալէր սա կինը, գերմարդկային ուժով մը։

Ձիւնը տեղալ սկսաւ յանկարծ։ Ճերմակ ու խոշոր հատիկները դէմքը կը գոցէին այս կնիկին, բայց անիկայ նորէն անտարբեր կը քալէր։

Հեռուէն չփոթ աղմուկ մը լսուեցաւ, անորոշ ձայն մը՝ որ դիմացի գիւղին մեծ ժամացոյցին հնչումն էր։

Թարգմ. ՇԱՀԻՆ

(Շարունակելի)

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

ԱՅՍ ԴԻՐԵՐՈՒԱՆ

21 Յուլիս 1902

Ֆրանս.	3% (3% Français)	100 70
Բէյժի	(Tab. Turcs)	324 –
Գօնսոլիտ.	(R. Turque D.)	97 60
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	116 75
Պանգ. Օթթ	(Banque Ott.)	561 –
Թրանսվալ	(Transvaal)	136 50

ԹԷՎԱԾԻՀԱՐ

Վիէննա սէֆարէթը Սէնիեէի աթաչէ միլիթէրիկի՝ Օմա սէֆարէթը Սէնիյէէսի աթաչէ միլիթէրի միլիմա սաատէթլու Շիւքրի բաչա թէվֆիկ պուրլուլմուչ տըր։

Իւչիւնճիւ տարիէի պէլէտիէ միւտիրիեթլինէ Շէհր Էմանեթը ճէլիլէի Մէքթուպի գալէմի միւտիրի սաատէթլու Թէվֆիգ պէյ էֆէնտի հարէթլիէրի թաեին պուրլուլարաք թանիֆի իհրա գէլընմըշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Տիարպէքիր վալիսի սաատէթլու Ֆաիզ բաչա հազրէթլէրինէ թէպտիլէն պիրինճի բրիգատէն վէ Մամուրէթ իլ Ազիզ վիլայէթի տէֆթէրտարը բիֆաթլու Հասպի էֆէնտիէ տէօրտինճի բրիգատէն Օսմանի նիշանը ալմըշլարի իհսան պուրլուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԾՆՆԴԱՏՈՒՆ.— Ասկից առաջ առիթը ունեցանք ըսելու թէ, մանկաբարձ Պէսիմ Էօմէր փաշա առաջարկած է ծննդական կիներու յատուկ դարմանատուն մը հաստատել։ Տրուած ծրագիրը հիմնովին ընդունուեցաւ և յորմար դատուեցաւ որ այդ ծննդատունը 20 անկողինէն պակաս չունենայ և երեք կարգի բաժնուի, 20, 30 և 40 ղրշ. օրական վարձքերու փոխարէն։

ՏՈՒՐԲԻ հաւաքիչներուն պիտի տալ ցկցին նաեւ ոստիկան-զինուորներ՝ նիմտական Նախարարութեան մէկ որոշումին համաձայն։

ԻՇԽԱՆ ՄԻՐՔՈՒ տեղեկութեան Օսմ. պատուիրակ Թուրխան փաշա, որ Զէյթինէ կը գտնուէր, յուլիս 3ին մեկներ է հոնկից։

ՊՈԼՍՈՅ գերմանական ընդհ. հիւպատոս Մ. Շուլէր առջի օր Պոլիս եկաւ։

ՀԱԼՅՏԱՐ-ԲԱՇԱՑԻ մէջ չինուած իկական վարժարանին յատակագիծը պատկերը պատրաստուելով պիտի յատուցուին Վեհ. Սուլթանին։

ՊՈՒԼԳԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը, կ'ըսէ պուլկար թերթ մը, հեռագրեր է նախարարաց խորհուրդին՝ իր անունով տորագրել փոխառութեան պայմանագիրը։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին որոշումով, Գէշիլ-Զէբմէկէչէն եկած ապրանքները հարիւրին 2 տուրք մը պիտի վճարեն զինուորական հայրայքմանց համար։

ՀԵԼԼԷՆ դեսպան Մավրոքորտաթօ իշխանին հրամարելովը չատ մը թեկնածուներ կան նոյն պաշտօնին, որոնց մէջ ամէնէն աւելի հաւանականը Պերլինի դեսպանը Մ. Բանկապէն է։

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷՒ մը համաձայն, շաբաթ գիշեր Պէշիկթաշի մէջ պատահած հրդեհին հրկիզեալներուն մէկ ցանկը մատուցեցաւ Կայս. Պալատ։

ՄԱՐԹԻՆԻԻՔԻ աղէտեալներուն համար Պէրութի կաթոլիկ արքեպիսկ. Մն. Նոյէք, յուլիս 14ի տօնին օրը 6000 ֆր. հաւաքեր է յանձներ է տեղին ֆրանս. հիւպատոսին։

—133 ֆր.ի գումար մը եւս հասած է նոյն աղէտեալներուն ի նպաստ, Պոլսոյ դեսպանատան գործակատարին։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ երկրաշարժին վնասը 100,000 ոսկի կը հաշուուի։

ՍԱԳԸՋԻ մէջ չքեղ պարահանդէս, ճոխ հացկերոյթ մը և թատերական ներկայացում մը տրուեր է յուլիս 16ին, ի պատիւ Ապէտին փաշայի, որ հոնկից կ'անցնէր Միտիլլի երթալու համար։

ԻՍԼԱՄ ուսուցչուհիներու վարժարանին ձեռագործները կայս. Պալատ մատուցուեցան։

ՁԵՌՆՀԱՍ պաշտօնարանը մերժեց այն առաջարկը, որ կ'ըսէր թէ չոգեկառքով ճամբորդող և պետական գանձուն պարտք ունեցող անձերուն անցագիր չտրուի։

ՄԵԾ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Հնդկաստանի թերթ մը կը գրէ թէ, յուլիս 9ին երկրաշարժի 3—4 բոպէ տեւող խիստ ցնցում մը զգացուած է Պէնտէր Ապասի (պարսկական ծոցին մուտքին վրայ) մէջ։ Բոլոր տուներն ալ վնասուած են և բնիկ մը մեռած։

Նոյն և հետեւեալ օրերը ցնցումները չարունակուած են։

Երկրաշարժի կեդրոնը Բիշմու կը զրուին կը կարծուի։ Պէնտէր Ապասի մէջ սոսկալի աղմուկ մը լսուած է որ յիշեալ կղզիէն կուգար, ուր կը կարծուի թէ աղէտք մը պատահած է։

ՁՈՒԽԱՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ մը պիտի չինուի Հէրէքէի կայս. գործարանին մօտ։

ՄԷԱՐԻՖԻ ժողովին նախագահ Ալի Հայտար էֆ. թեթեւապէս ակար ըլլալուն քանի օր է իր պաշտօնատեղին չյաճախիր։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Ալթը-Մէրմէր թաղին հրդեհի տեղին վրայ կայս. Իրատէով տուներ պիտի չինուին։

ՄՈՒՀԱՃԻՐԻ դրոշմաթուղթերը ըստ առաջնոյն հարկ եղած տեղերը դարձեալ գործածելու համար Ներքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ղրկեց ամէն կողմ։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԻՆ համար գնուելիք արագահարուած քրոյի թնդանօթներուն քննիչները առջի օր Էսէն մեկնեցան։

ՄԱՀ.—Սպարապետի դրան պիտոյքներու դիւանին Ա. մասնաճիւղին տնօրէն Ֆէրիք Սայիտ փաշա նախընթաց գիշեր մեռաւ։

ՄԷՐՍԻՆԻ քաղաքապետութեան կողմէ չինուած ընթերցարանին բացումը կատարուեցաւ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարար, Աւստրիոյ և Սերպիոյ դեսպանները երէկ Բ. դուռը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցան Մեծ Եպարքոսին հետ։

—Ամերիկայի և Պարսից դեսպաններն ալ երէկ տեսակցութիւն մը ունեցան Արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ Շինութեանց երկրաշարժի Ֆրէնկեան էֆ. երէկ իրիկուն էարիւնէ մեկնեցաւ։

ՍՈՒՍԱՄԻ մէջ արհեստագործական վարժ.ի մը հիմնարկութեան համար բացուած հանգանակութիւնը 3000 ֆրնս. ոսկի հասեր է։

— Տեղին դրամատէրներէն Մ. Քանանթանթին Միլօնասի առաջարկեր է իր ծախքով աղքատներու յատուկ հիւանոց մը հաստատել Քարլովաճի մէջ։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքը կրօնական Ժողովի անդամները և ուրիշ նշանաւոր անձեր Կիրակի օր ներկայ գտնուեցան Հէյպէլիի կղերանոցին չրջանաւարտներուն վկայականի բաշխումին։

ԻԶՄԻՐԻ համիտիէ չոգենաւային ընկերութեան չոգենաւները քնելու համար հանրօգուտ չինութեանց նախարարութիւնն ալ իր կողմէն քնինչ ընտրած է Ցովհաննէս և Շիւքրի էֆ.ները։

ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ.— Եալովա գաւառակին առեւտրական գործառնութիւնները տակաւ ընդարձակուելուն՝ տօնավաճառի մը պէտքը զգալի կ'ըլլար. ուստի ասկից վերջ ամէն ուրբաթ Եալովայի մէջ տօնավաճառ մը տեղի պիտի ունենայ ուր անասուններու առուծախ ևս պիտի կատարուի։ Այս տօնավաճառը մեծապէս պիտի նպաստէ այդ տեղերուն երկրագործական և արհեստական զարգացումին։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլ. նաւաբաժինը յառաջիկայ օգոստոսին Իզմիր պիտի այցելէ եղեր։

—Քորֆուչէն եկած լուրեր կ'ըսեն թէ հոն գտնուող անգլ. նաւաբաժինին անձերը 13,000 հոգիի կը հասնին և քաղքին առեւտուրը չատ ոգեւորուած է այս առթիւ։

ՑՈՐԵՆԻ ՀՍԻՆՑ.— Թարսուսի գաւառակին ցորենի բերքը, անցեալ տարի, աւրուած ըլլալով, սերմի համար Ամերիկայէն հունտ պիտի բերուի՝ մաքսէ զերծ ըլլալով։ Երկրագործական նախարարութիւնը գրեց Ատանայի կուսակալութեան, այդ հունտերը մշակել տալով ձեռք բերուելիք արդիւնքը տեղեկագրել։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀՐԴԵՀ.—Պրուսայէն 6 յուլիս թիւ կը հեռագրեն. «Երէկ գիշեր ժամը 6ին Պիլէճիկ, պագալ Շէրիֆ աղայի խանութէն հրդեհ ծագեցաւ և ընդամէնը 7 տուն և 3 խանութ այրեցան։ Մագման պարագաներուն վրայ քննութիւններ կը կատարուին,

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.—Յուլիս 6ի իրիկունը Պէյրութէն մեկնող և հակառակ կողմէն եկող երկու չոգեկառքի միջեւ ընդհարում մը պատահեր է ուր գործաւորի մը և կնոջ մը ոտքը կտրեր և 6 հոգի ալ ծանր ու թեթեւ կերպով վիրաւորուեր են։

ԽՈՐՏԱԿՈՒՄ.— Անգլիական «Բոմանբէնս» խոշոր նաւը Իզմիրի նաւահանգիստը կը մտնէր սխալ վարումի մը հետեւանքով, գնաց ինկաւ նաւահանգիստի դուրսի կողմի փարոսին վրայ, զոր խորտակեց ու քարափն ալ վնասեց։ Վնասը 250 ոսկի կը հաշուուի։

ՈՃԻՐ.—Նիքոլի և Տիմօ անուն երկու Ցոյներ անցած երկուշաբթի Նիֆէն (Այտին) 20 վայրկեան հեռու իրենց այգին գացած էին, երբ երկու հոգի, Ահմէտ և Խալիլ անունով, անոնց վրայ կը յարձակին և հրազէնով կը սպաննեն զանոնք։

Ոճրագործներէն Ահմէտ ձերբակալուեցաւ, իսկ միւսը կը փնտռուի։

ՇՈՒԵՆԱԻԻ ԱՐԿԱԾ.— Առջի օր երգեց յարգելի ուսուցչապետին կը բուսեր որդին Պ. Շահամ որուն կը ձայնակցէին միւս աշակերտք ևս խմբովին։

Ասկէ ետք բեմ ելաւ Պէրպէրեան էֆ. ու չնորհակալութիւն յայտնեց թէ հանդէսին Ս. Նախագահին և թէ՛ ներկաներուն, մասնաւոր չնորհակալութիւն յայտնեց Կրթ. Վեհ. Նախարարին և Ս. Պատրիարքին որ հաճած էին ներկայացուցիչներ ղրկել քննութեան չրջանին մէջ, ինչպէս նաև Կրօն. Ժողովոյ Ս. Ատենապետին, Ուսումնական Խորհուրդին, Մխիթարեան հարց որոնք անձամբ ներկայ գտնուած էին քննութիւններուն։

Ատենախօսը գովելի փափկանկատութեամբ մը, հարկ չսեպեց կրկնել քննութեան մասնամասնութիւնները որոնք օրն օրին հրատարակուած էին արդէն լրագիրներու մէջ, մինակ չրջանաւարտներու քննութիւն տուած նիւթերուն վրայ մէկ երկու խօսք ըրաւ և ըսաւ որ բարձրագոյն թիւը 6է և 4 թիւ ստացողներ միայն կարգ կրնան փոխել, իսկ 5 թիւ առնողներ Ա. մրցանակի կ'արժանան իսկ 4 թիւ առնողներ Բ. մրցանակի.

Ոսկեղօծ մրցանակները երիտներով ու ժապաւէններով զեղազարդուած չքեղ տեսարան մը կը պարզէին սեղանին վրայ Տնօրէնին որ կրտսերագոյնէն սկսեալ մէկիկ մէկիկ կանչեց ու իր ձեռքով վարձատրեց մրցանակի արժանացող սաները որոնք երախտագիտութեամբ կը համբուրէին ուսուցչապետին ինչպէս նաեւ Ս. Նախագահին ձեռքը։

Մրցանակաբաշխութիւններուն աւարտելէն ետք կարգ փոխողներու անունները կարդացուեցան հրապարակաւ որոնցմէ ետք երգուեցան արձակուրդի երգը։ Ամենէն ետք հրաւիրուեցան չրջանաւարտները որոնք թէեւ ինչ հատ պիտի ըլլային, սակայն անոնցմէ մէկը հիւանդացած, իսկ միւսը տարւոյն մէջ գործ գտած ըլլալով, 7 հոգի մնացած էին։ Ուսուցչապետը իր իսկ ձեռքով յանձնեց վկայականները չրջանաւարտներուն, անոնց արտադին համբոյրը ճակտի համբոյրներով փոխարինելով։ Այս սրտայոյզ պահուն ծափահարութիւնները օդը կը թնդացնէին։

Յետոյ ոտքի ելաւ դպրոցին մեծայարգ Տնօրէնն ու իր համով հոտով «հուսկ բան»ը կարդաց, ամբողջ ունկնդիրներու ուշադրութիւնն իր վրայ կեդրոնացնելով։

Շրջանաւարտներէն մէկը իր ընկերներուն կողմէ երախտագիտական արտայայտութիւն մը ըրաւ և հանդէսը վերջացաւ Ս. Պատրիարք Հօր խրատականով։

Ժամը իններն հանդիսականք ցրուեցան չնորհաւորելով Պէրպէրեան էֆէնտին իր անվիճելի յաջողութեանց համար։

Այս տարուան շրջանաւարտներն են. Պրնյք. Պարոյր Բ. Բէյեան, Ցովհ. Սէթեան, Հրանտ Դաղաղեան, Սարգիս Թոռիկեան, Կարապետ Հանէսեան, Արամ Սէմէրճեան և Երուանդ Օտապաշեան։

ՊԱՔՈՒՈՒՄ մէջ յունիս 19ին մեռեր է Պ. Գրիգոր Դիլտարեանց անուն հարուստ անձը, որ ծնած էր Նուխի քաղաքը, և 1860էն ի վեր իր առաջնակարգ գործը եղած էր, աղքատներու հոգածութիւնը, այնպէս որ ինք հիմնած էր Պաքուի աղքատանոցը, և առաջին զօրավիգը եղած էր Մարդասիրական Մարմին անուն անդամակցութեան մը։ Հանգուցեալը հակառակ քաջողջ ծերունի մը ըլլալուն, մոմի պէս կը մարի յանկարծ, առանց ցաւի։ Բարեսէր ծերունին կը թողու 30000 ռուպլիի (3530 օսմանեան ոսկի) կալատակ մը, աղքատ ընտանիքներու ուժան բնակարաններ չինուելու համար։ Յիշեալ Մարդասիրական մարմնոյն անդամներէն մին առաջարկեր է այդ չէնքերը Ս. Էջմիածնի անունով չինել, որպէս զի կրթական նախարարութիւնը սընցունել տալու ասիճան խեղճուկրակ հետեւանք մը ունեցան։

Զորս աշակերտներէ բաղկացեալ այս դասարանի տղաքը, որոնք Շաթօպրեանի և ուրիշ նշանաւոր քերթողներու հատընտիր գրուածքը կարդալ և թարգմանել կը նկրտէին՝ ցաւ է ինձ ըսել թէ կիսով չափ սխալ ընթերցանութեամբ և նոյնչափ ալ անուղիղ թարգմանութեամբ ծղկորոր ըրին հատուածը։ Ասոնք վաճառականական նամակներ գրելու վարժութիւններ ալ կ'ընեն եղեր։ Նիւթ մը առաջարկուեցաւ բազմահմուտ քննիչի մը կողմէ։ Նիւթն էր՝ «առեւտրական նոր տուն մը հաստատելու համար Պոլսոյ այնինչ վաճառականին հետ յարաբերութեան սկսելու փափաքը»։ Շարադրութեան ճկերկրորդ ձեւերը մէկդի թողուած, գրուած նամակին նիւթն ալ անհիւթացաւ։ Հապա ուղղագրական սխալները... անհեթեթ կոյտ մը կազմեցին 7—8 տողէ կազմուելիք այդ նամակին մէջ։ Քննութեան ելլողը իր դասարանին մէջ ամէնէն յաջողակ աշակերտի տիտղոսը կը կրէր։

Երկու առաջնակարգ աշակերտներու քննութենէն հասկցուեցաւ մնացեալ երկուքին կարողութիւնն ալ։ Արդէն ժամը տասնին հասած ըլլալուն, փոխանակ ժամավաճառ ըլլալու, քննիչներուն ոմանց կողմէ քերականական քանի մը կանոններ հարցուեցան։ Այդ միջոցին էր որ նորեկ քննիչ մը՝ «յօդ»ին վրայ տեղեկութիւն մը տալ առաջարկեց։ «Յօդ»ին ինչ ըլլալը չգիտնալէնն նոյն իսկ դասարանկին խոստովանեցաւ թէեւ, սակայն որովհետեւ «յօդ»ի հարցումը ընողը նորեկ և ամէնուն անծանօթ անձնաւորութիւն մըն էր, հարցումը խեղաթիւրուելով, քննութիւնը պարզ «բանտոմիմ»ի մը վերածուեցաւ։ Ժամանակը չատ ուշ էր, ապա թէ ոչ քննիչներու քննութիւն մըն ալ պիտի կատարուէր։ Զմոռնամ ըսելու թէ՝ նոյն իսկ իգականի կազմութեան համար առաջարկուած եօթը բառերու rouge բառը արդէն իգական ըլլալուն՝ անփոփոխ կը մնայ ըսուելով դէմը նոյնը գրուեցաւ. իսկ faux և nouveau բառերուն իգականներն ալ folle և nouvelle գրուեցաւ և completի իգականն ալ complette։ Արդ ասկէ ալ կրնայ գուշակուիլ տեղւոյս վարժարանի չրջանաւարտ ըլլալիք Զ. կարգի աշակերտներուն ֆրանսերէնի մէջ ունեցած հմտութիւնը։

Քննութիւններէն ետքը պիտի կատարուի պարգեւաբաշխութեան հանդէսը, որուն կարգադրութեան պիտի սկսուի քիչ օրէն։

ԱՆԿՈՂՄՆԱԿԱԼ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ ՈՒ ՄՐՑԱՆԱԿԻ

ԲԱՇԽՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ ժամը 7ին տեղի ունեցաւ Պէրպէրեան վարժարանի ամավերջի հանդէսը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր որ կանուխէն եկաւ ու դպրոցին յարկերը պտտելէ եւ անոր նորոգութիւնը աչքէ անցնելէ ետք, հանդիսասրահ մտաւ և նախագահական աթոռը բազմեցաւ։ Կրօնական դասէն ներկայ էին Իւսկիւտարի քարոզիչ Տ. Մկրտիչ Արքեպս. Վեհապետեան, Տ. Ներսէս, Բաղդէն, Գնել և Թաթուլ վարդապետները. Բանկալթիի Մխիթարեաններէն Հ. Գրիգորիս Գալէմքէրեան և Հ. Արիստակէս վարդապետները։ Ներկայ էին նաև Պատրիարքարանի դիւանապետ Բարթող էֆ. Թէլեան, Բիւզանդ էֆ. Բէյեան (ընտանեօք) և ուրիշ չատ մը ծանօթ անձնաւորութիւններ ուսուցիչներ և մամուլի ներկայացուցիչներ։ Իսկ տիկիններ, Մայրաքաղաքիս ամէն թաղերէն, փութացած էին տեսնել իրենց զաւակաց յաջողութիւններն ու ստացած մրցանակները։

Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քայլերգով զոր աշակերտներ միահամուռ երգեցին, որուն յտնկայս կ'ունկնդրէին ամբողջ հանդիսականք։ Ետքը մրցանակաբաշխութեան սրտառուչ երգը

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖԻՐԴԱՍԸ (92)

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻԽԷԼԼԻՏԻ

ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Է.

ԻՍԹԻՆԹԳ

Պուրասը բէք ամիպ ►տիր։ Միւսթանթըգլարթանթը խաթինթագլարընտա օլանլարա չիտտէթ վէ հագարէթ կէօսթէրմէք իգթիտարընա մալիք տիրուէր վէ թէվգըֆ իտիլէ ատէմլէրին հիչ պէրիհինէ գապահանթսը նազարբյա պագմաեուպ, ճիւմլէսինի միւթթէհիմ ատտ իտէրլէր, չուրասընա չաշլըքեօր քի, Մ. Բէրնօլէն ճինաեէթին ֆիքիլի ատտ օլուռնան պու ատէմին միւճրիմ օլտուղունը հիչ պիր վագթի արզու իթմէզ իտի։

Մուգատտէմա գանունը ֆրանսէվի գուվվէթիլէրին գուվվէթսիզլէրի էզմէք իչուն թէէսիս օլունմուշ կիպի իտի, չունքի միւսթանթըգլարա օ տէրէճէ միւսաատ իտէր իտի քի, էկէր իսթէրլէր իսէ, հիչ պիր սէպէպ մէպնի օլմագսիզն, պի դայրը հագգ պիր քիմսէեի պիր գայման սէրպէսթիեէթինէ մահրում իլէ պիր ֆամիլեաեը հէսէֆ իտէպիլիր վէ պիր նամուսը ատէմին նամուսընը (էսպէտի օլմագ իւզրէ, պէրպաա իտէպիլիրլեր իտի։

Հաթթա խաթէտիքլէրինտէն ինթիգամ ալմագ իչուն, չօգ կիւլֆէթլերէ կիրմէզլեր իտի, էշնասլը պիր միւսթանթրգ, հէր հարէքէթինտէ միւսթագէլ օլուպ, անճագ վիճանը թարաֆընտան ճէվապ վէրիր, եանի պու միւսթանթրգ օլան զաթ էկէր ինսաֆլը իսէ, ինսաֆէն հարքէթ իտուպ, տէմիլ իսէ, աքսիսի իճրա իտէպիլուր իտի։ Շիմտիքի ճիւմհուրիյեթտէ վիճանա ռիայէթ օլունմագ։ Ագռէմմէ պիր պէտպահթ տիկէրինն իֆթիրասըլա թէվգէֆ իտիլուպ, միւսաֆասըզ օլտուղը հալտէ, միւսթանթրգ թէմմիյէ օլանան տօղան գուչունա թէվլիմ օլունուր իտի քի, պիչարէնին միւսա-

ֆասընա իգթիղա իտէն իսպաթը, պու հաքիմին ըզասը օլմասրգճա, քիմսէ մէյտանա գօյամագ իտի։

Պիր միւսթանգրգըն մաթլուպունա եալընըզ հագրքէթի արամագ քեֆֆի օլմասընընը կէօրիւեօրուզ, խուսուսիյէ պիր ատէմին վէրէճէեի հիւքմէ մէրպութ տրր։ Ֆրանսա ճիւմհուրիյեթի սէրվէթ վէ նիւֆուս սահիպի օլանլարա ռիաեէթ իթմէք գաիտէպինէ թապի օլմամըշ օլայը միւսթանթրգլարը խաթէտիքլէրի կիպի պիր քէյֆիյէթի ըուեէթի իտէպիլմէյէրինէ վէ մաղնունլարը էզմէք պէյքի մահվ իթմէք նէվինտէ օլան սիւալլէրի սորապիլմէյէրինէ վէ մուգոֆը հիյլէ իլէ մուխթարատա տիչիրմէյէրինէ մանի նըզամնամէյէր թէէսսիս իտէճէք իտի։

(Տեվամ)

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Երէկ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ ազգ, ուսուցչի Արիստակէս էֆ. Սարգիսեանի ամուսնութիւնը Օր. Աղաւնի Գարակէօզեանի հետ։ Հանդէսին կը նախագահէր Եղնիկ եպսկ. Ապահունի իր չուրջ ունենալով Վահան Ծ. Վ. Յակոբեան և Տաճատ Ծ. Վ. Ոսկանեանը, Սամաթիոյ քահանայից դասը և Գումգաբուի դրսի դպիրներէն մի քանին իրենց դպրապետով։

ՍԱՄՍՈՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Թղթակից մը որ ներկայ գտնուած է Սամսոնի Հայ վարժարաններու քննութեանց, Մանկապարտէզի և Աղջկանց Նախակրթարանի քննութիւններուն նկատմամբ գոհունակութիւն յայտնելէ ետքը, արական սեռի վարժարաններուն վրայ կը խօսի և կ'ըսէ թէ «Հայերէնի մէջ բաւական յաջողակ էր Գ. և Ե. կարգը»։ իսկ Զ. կարգի մասին հետեւեալ կերպով կը խօսի. «Զորս հինգ օրերէ ի վեր մանչերու մասին կազմած լաւ տպաւորութիւններս հիմնովին կորսընցուցին, եկեղեցւոյ անունով չըլլալուն համար։

Վեհ. Շահէ Պարսկանտանցի վաճառական Պ. Վարդան Թումաեանցի բարեհաճեր է խնութիւն չնորհել, ինչպէս նաեւ անոր երկու տղոցը։

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ Ս. Խաչ թաղի հայոց գերեզմանատունը որ չատ տարիներէ ի վեր խեղճ վիճակ մը ունէր, վերջերս ցանկապատով մը շրջապատուեր է, նախաձեռնութեամբ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին, և գանազան նուիրատուութիւններով։

ԿԻՐԱԿԻ օր Պոյաճը-գիւղի վարժարանին տարեկան մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ սովորական չքով։ Համիտիէ քայլերգը օրկանի վրայ ածեց դաշնակահար Խօրասանճեան էֆէնտի և ներկաներուն կողմէ ոտքի վրայ ունկնդրուեցաւ։ Աշակերտներէն փոքրիկն Աբրահամեան՝ յատակ թուրքերէն ճառ մը արտասանեց. ապա պզտիկ տրամախօսութիւններ արտասանուեցան, ամբողջ ուսանողներու կողմանէ, որոնց յաջորդեցին իրագիտական պզտիկ փորձեր։

Հանդէսին աւարտումին մօտ Աղաբէկեան էֆէնտիի ներկայութիւնը ողջունուեցաւ բեմին վրայ, ճարտար կերպով ատենախօսեց դասարակութեան պէտքը և ըսաւ «դասարաթիւնը երկու մասի բաժնուած է՝ մին մտաւորական միւսը մարմնական, և մեր այս դպրոցը որ աւելի փոքր մասկանց յատկացուած է՝ պէտք է որ աւելի մարմնական դաստիարակութեան մղում և ոյժ տայ։ Հայերս, մանկանց յատուկ լեզու մը չունինք, ըսաւ, ու մենք օրուան շուկայի մարդը՝ շուկայի խօսակցութիւնին տունն ալ սովոր ենք գործածելու որով կը տեսնենք որ դեռատի երիտասարդներ փոխանակ իրենց լեզուն խօսելու, միշտ օտար լեզուներ կը գործածեն»։ Այս ատենախօսութենէն յետոյ գիւղին քահանան պահպանիչով մը փակեց այս սիրուն հանդէսը։

ԱԼԱՇԿԵՐՏԻ նախորդ առաջնորդական տեղապահ Մամիրէ Վ. Մարգարեան յունիս 26ին Վան մեկներ է։ Ս. Պատրիարք Հայրը յանձնարարեր է որ Աղթամարայ վանքին մէջ աւելի օգտակար կրնայ ըլլալ։

ԳՐԻԳՈՐ էֆ. Մելիտոսեան, որուն օրինաբեր գալատեանը կը սպասէին չատ մը եկեղեցապատկան չէնքեր, երէկ, կէս օրէն վերջ, մայրաքաղաքս ժամանեց և ուղղակի Պէրպէրեան վարժարան գնաց և Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացաւ։

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒ Աղքատախնամի նորընտիր տնօրէն խորհրդոյ անդամակցութենէ հրաժարած է Տ. Տրդատ քահանայ Պոյաճեան, որ արդէն նախապէս նախորդ տնօրէն խորհրդոյ անդամներուն հետ վերընտրելի չըլլալը խնդրած էր։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ ուսուցիչ Ցակոբ էֆ. Տերոզեան նամակ մը գրելով Ուսումն. Խորհուրդին թուրքերէնի մասնագիտութեան վկայական խնդրած էր։

Ուսումն. Խորհուրդի առաջարկութեան վրայ Պետրոս էֆ Կարապետեան թուրքերէնի քննութեան համար հարցարան մը պատրաստեց որ ղրկուեցաւ Ատաբազար։

ԳԱՏՐԳԻՒՂի աւագերէց Տ. Կարապետ քհ. Սանասարեանի երէցկինը կիրակի առաւօտ ի Տէր հանգեաւ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի երեկուան թիւին մէջ Ա. էջի չորրորդ սիւնակին մէջ վերջնթեր տողին «կերպը» բառը կարդալ «ծերպը»։

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ուսմ. տիւն ազչ. գաբ.	30—01
» » էն եիւքսէք	30—16½
» » էն աղաղը	29—39
Բուսմէլի չրմէն ազչմ գբնս.	114—
» » էն եիւքսէք	114—¾
» » էն աղաղը	113—⅜

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիօնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—19
» Բ.	—88
Թրամվայ	5—20
Ժուխանս	1—35
Օպլիկասիոն Թրամվայ	494—
Ասիւրանս	3—80
Գօրբօրասիոն	0—08.6
Գումէրբանկ	0—10
Լօրիօս	71—
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ	419—
Թրանսվասալ	136—
Բրխթրմ թանվիլիթը	496—
Անսաուլը չըմ ագսիոնը	10—40

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրաը 100 ղչ. ասն	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—02
Մէթալիք	102—10
Ինկիլիզ լիրաը	110—06
Ֆրանսըզ ալթունը	87—26
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—59

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 20 յուլիս

Ինկ. էհսամը Ինկ. լիրաը	95—43
Օսմ. էհսամը գաբանաը	27—56
» » Բ	29—50
« » Գ	54—50
Օսմանլը Պանգասը	12—37
Մըսրը Տուլ. մութթահրաէ	110—
Պուլկար խթիգրազը	91—
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վասէ	25—33
Թրանսվասալ	5—25
Շարթրէթ	3—18

Բարիզ 20 յուլիս

Ֆրնս էհս. 3% ֆր.	100—85
Եէնի Օսմ. էհսամը գաբանաը	27—90
Բուսմէլի չրմէնտրֆէրի	117—
Օսմանլը Բէժիսի էհսամը	325—
» Պանգասը	559—
Դիյիտի Լիոնէ	1056—
Իթալիա էհսամը	102—07
Բուիորիթէ Թիւրք	
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթոման	528—
Սքանեոլ	80—90
Թրանսվալ	134—
Էվիքսիէն իւնիֆիէ	112—
Շարթրէթ	82—

ԻԼԱՆ

Միւսպահասընա լիւզում կէօրիւլէն օն պին իքի եիւզ քիլօկրամ տէօրթ միլիմէթրօ թէլ վէ պին պէշ եիւզ ալթմըշ ատէտ թիմուրը մէրպուտ օրթա մօտէլ իզզօլաթէօր վէ օն ալթը ատէտ սիմէնսքերի թիմուր տիրէք մէվգբի միւնազասաա զօնուլաճաղընտան իսթասընա թալիպ օլանկարրն նիւմունէ վէ չէրսիթինի կէօրմէք վէ տահա զիւատէ մալիւմաթ ալմագ իչուն, էվվէլ էմրսէ եիւզտէ օն հիսասպրյա, թէէմինաթը նազտիէ վէ եախօտ Տէրսատատէթ Թիճարէթ օտասըյա Մուգավէլաթ մուհարիրլիեինէն մուսատատագ քէֆալէթը գավիյէէլերինի համիլէն ճիմասատան մասատա պէէր կիւն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթը մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

8 Թէմուզ 1318

ՏՕՔԹՕՐ ՔՕՍԹԱՔԻ ՔԻԼԱՑՏԻԹԻ

Բարիսատէ իքմալը թահսիլ էթմիշ վէ էվրօքանընն էն մէշհուր խասթէխանէլերինտէ ամէլիյեաթի կէօրէրէք, օն սեքիզ սենէ տախի իճրաի թըպապէլէ քէսպը վուգուճի էյլէմիշ տիր։

Թապիպը մուսալիէյհ՝ կէօեիւս վէ միտէ իլէթլերինի եանի նեզլեի սարիյեէեի, նէֆէս տարլըզընը, ագ ճիեէր իւՓունէթլերինի խուսուսիլէ վերէմ խասթէլիեինի, իսթիեարլարտա միւզմին էօքսիրիւք վէ տամարլարընն թէսալլուպ իթմէսինի, էմրազը գալպիյեէեի, հազմըզլըզը, ինգըլապաը, միւզմին իսհալը. միտէ աղրըսընը, միտէ կէնիչլէնմէսինի, գանլը պասուրը, գարընտա սու տօլմասընը, գարաճեեէր խասթալըգլարընը, իտարտա չէքէր վէ եումուրթա ագը պուլունմասընը, էմրազը միքրոպիյեէի վէ գան խասթալըգլարընը վէ հէր ճինս չօճուգ խասթալըգլարընը՝ թէրագգյեաթը ֆէնինյեէ մուճիպլենճէ էն օն ուսուլը թըպպի վէճհէվէ թէտավի էյլէր։

Թապիպը մուսիպլեյհ՝ տէօրթ սէնէ պիր միւտտէթ զարֆընտա վասի պիր ֆրէնկի խասթէխանէսի սէր թըպապէթինտէ պուլունարագ, պու էսնատէ խուսուսի թէտավի էյլէմիեի խասթալարտան մասատա, ֆրէնկիեէ վէ պէլ սօղուգլուղունա միպթէլա օլմուշ տէօրթ պին գատար էշխասը թէտավի էյլէտիեի ճիհէթլէ, պու իլլէթլերին թէտավիսի խուսուսնտա ֆէկգէյլատ մէհարէթ քէսպ էյլէմիշ օլտուղունտան, երքէք վէ գասընլարտա եէնի վէ էսկի ֆրէնկիեի վէ պէլ սօղուգլուղունու վէ անլէրէն հասը օլան սէս գըսրգլըզղընը վէ եարալարը վէ տէրի իւֆունէթլերին վէ իտարտ տարլըզընը վէ իլթիհապը մէսանէի վէ վէզաիֆը թէնասիլիյեո իճրասընտա նօգանիյեէթի սուրէթը միքէմմէլէտ վէ թէճարիպը միթէատտիւտէսինի թէրագգյեաթը ֆէնինյեէ իլէ պիրլէշտիրէրէք ազ զէման զարֆընտա թէտավի էյլէր։

Տէր Ալիյեէտ հէր հանկը թապիպ իլէ խսթէնիլուբսա գօնսիլթօ օլունապիտիի կկպի, էվրօքանընն էն մէշհուր թէրպապաը իլէ տախի պիլ մուխապէրէ գօնսիլթօ իճրա օլունուր։

Վիլաեաթը Շահանէտէն թահրիրէն միւրաճաաթ իտէճէք զէվաթըն՝ օրատաքի թապիպին պիր բաբօրունը եախուտ մուֆասսալ պիր թարիֆնամէ կէօնտէրմէլէրի էյլէմ տիր։

Բազարտան մասատա, հէր կիւն սաաթ պէշէ գատար, Գումգաբուտա Զիհթէթ կէլինլէր ճատտէսինտէ 13 նիւմէրօլու խանէտէ, սաաթ 6տան 8 պըչուղա գատար Սթանպօլտա էմին էօնիւնտէ Արսէնաքի էճզախանանէսիէ։ Սաաթ ութուզտան օն պիրէ գատար։ Սուլթան Պայազիտտէ, Օգճիյար պաչընտա Սինէմեան էֆ-նին Պայազիտ էճզախանէսինտէ խասթէկեանը գապու էյլէր։ Ֆագբր օլանլար ռալը կիւլերի մէճճանէն մուսեէնէ օլունուր։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐ

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԻՐԻՐԻՆ,

ԱՆՍԽԱԼ

ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մեթոտը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերով պսակուած, ամսական փորձակշռի, տարեկան հաշուեկշռի, տոկոսաւոր և անտոկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհամեմատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան անսրեւակայելի խնայում մը կը պարունակէ իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամսուան մը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ Մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոտը վստահաբար կը յանձնարարուի սեղանաւոր, վաճառական, գործագէտ, հաշուակալ-գրագիր դասակարգերուն, մէկ խօսքով ամէն անանց օրգ հաշիւ ունենալու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը 3-4 դասով միայն կարելի է սովրիլ, որու փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա օսմ.։

Պէտք եղած բացատրութիւններն ու տեղեկութիւնները Յէն կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ կէս օր, Առեւտր. վարժարան. Բանկալթի, Հարպիյէ աղբիւրին դէմ։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'ներայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ իւրաքանչիւր այցելութեան համար մէկ մէճիտիյի վճարուի իբր ճամբու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի մասին դասաւանդուելն մեզ եղած հարցերուն հաճութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրոշմաթուղթ (փուլ) մը ծրարելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Պարապ յոգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը գիտցողներո՛ւն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սովրիլ փափաքողք մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերկսուսը պիտի յայտարարենք ընդհուպ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և Լեզուագ.
վարժարանց Բանկալթի.
ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

29—30

ՄԵՋՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿԵԿԵԱՑ

Գատգիւղ, Մէօհիւրտար, Բիզպիյէ փողոց, թիւ 16

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՍԵՌ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ՄԻԱՑՆ ԱԶԳԱՆՑ

Գործնական եղանակաւ և դիւրաւոյց մեթոտներով կ'աւանդուին, գիտութիւններէ դաս, Հայ. Ֆրանս. Անգլ. և Թուրք. լեզուները, նաև ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործական։ Մասնաւոր հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նըկարագրի կազմութեան և բարեկրթութեան։ Դիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգստաւէտութիւն՝ առողջապահիկ պայմաններու մէջ։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մեծ փոյթ կը տարուի։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԻ, վարժուհիի խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, գաւառային վարչութիւնք կարող են ուշիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դասախարակուելու և ապա իրենց ծնողավայրին մէջ իբրեւ վարժուհի ծառայելու համար։

Բանակցութեան համար դիմել առ Ե. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։ 50—25

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներուն մէջ 400է աւելի շքադրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բէրա, Գումպարաճի՝ փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բէրա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Ղալաթիա՝ Գարաքէօյ թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթանահամամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մասնաճիւղ՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՀՄԷԷԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ

ԱԼԷՆԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 էքսբոզսիօնունտա 23 միալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա նամլ օլմուշ տըր։

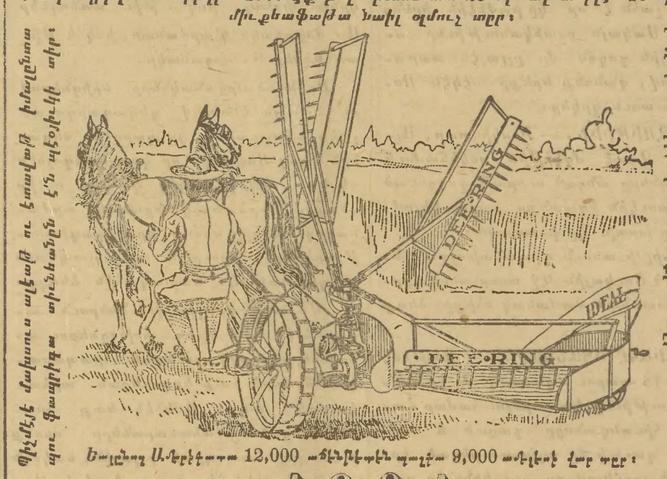

Պիչմէկէ մախսուս պէտթի ու էտավաթ տունէնտան պէօյիւկ մէ՛ն։

Ամէրիգատա վէ կէրէք տունէնտան պու ֆապրիգա ամէրիգատա գէլմիշ օլան մեքենաներ։

Ամէրիգատա գէլմիշ օլան մեքենաներ։

Եալնըզ Ամէրիգատա 12,000 ֆրանգիպէ՝ պաշ 9,000 ֆրանգ։ Լաւ տըր։

1904

Իլթէ եէնի պիր ասրրա տուխուլ էյլէտիք։ Միրուր խտէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէյի կէչմիշ, պինանէն ալէյհ վուգուաթը թարիխիյէ սրրասընա գալտ օլունմուշ տըր։ պու տէվրին թէրագգյեաթը՝ ալէյ ուսուսմ չաեանը հայրէթ պիր տէրէճէտէ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիչմէք ֆէվգ էլ ատէ պիր թէթերագգը տէեմ։ 1858 էնէսինտէ «Մարչ» նամ թրբան մաքինասընն իճատընտան պէրու պու անէ աէկին սանասաթը մուհիմմէմ մէգպուրէտէ կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք տունէանդն հէր պիր թարաֆընտա էն միհիմմ պիր մէվգը թուսմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գուսրանիասը օլուպ, իմալ էյլէտիեի մաքինալարը սաթուն ալանլարն հատտ ու հիսապը եօգ տըր։

Իսթէեէնլէրէ գաթալոկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէկզիր տէֆթէրտէ պիչմէեէ մախսուս

«Իտալ Տիրինկ» նամ տէմէթ իթմէ «Իտալ Տիրինկ» նամ թրբրան
» » » օրագ պիչմէ » » » թրբրմէգ

կկպի միւխթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարըմզընն բէսմէլերի մէվճուտ վէ իչպու մաքինալար՝ միւպալաղասրգ վէ ճիտտի սուրէթտէ թարաֆըմզդան թարիֆ իտիլմիշ տիր։

Պու մաքինալարըն եէկեանէ տէբօղիթօսը՝ Տէրսատատէթտէ կալաթատա Գէորգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 Ն՝ ալը մաղազալարտա, Մ. Սիտնէյ Նովէլ վէ գումբանիասը տըր։

ՈՒԷՍԳԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԵՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ՏԻ ԹԷՎՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՅԸ ԻՆԿԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍ

Թապմին օլունան գիյանալարրն մէճմուի	ֆնկ. լիրա 6,000,000
Մէվճուտա ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» » 1,250,000
Ֆեսմիրլէն թէէտիյէ օլունուշ սերմայէ	» » 410,000

Թուրքիա չիպէսինին միւտիրի ուսմանիսի. ԴԱՒՈՒԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահճէ Գարու, Ասանիատի ճան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թարալարտա իչկիլզար վէ միւթէպէր ամէնթէլէր արանըլմագտա տըր ԻՍԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուճ Գրանտը վէ Ամսա գումբանիալարրն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլուռը հասլտ Ուէսթրրընգի 125 % տիր։ Իլթէ պու հագիգաթ Ուէսթրրն բաչիպլէրինտէ թէֆէվվիւգ իթմէրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԷՄԻԶՏԷՆ ՀԱՄԻՏԻՑԵԷ ՖԷՍԼԷՐԻ

Սայէի Շահանէտէ Սթանպօլտա Ֆէրիքէօյինտէ թէէսիս իթտիկիմիզ «Համիտիյէ» ֆէս ֆապրիգասը մամուլաթը՝ էվլորա մալլարընտան գաթ գաթ իսթիւն վէ մէթին վէ զարիֆ օլուռը կիպի, ֆիյաճճա տա էհվէն պուլունտըը ճիհէթլէ. տախիլ մամուլաթըմզընը բէվանընը թէէմին իթմէք արզուսընտա պուլընան միհթերէմ էհալիմիզի էզէր ճիհէթ մէճմուա իթմէքտէ տիր. էսասէն մագասատըմզ միլլի սէրրոյնըմզը տախիլէն իտալ իթմէքէճնէպիլէր իհթիյաճան վարէսթէ գալմագ նօգթալարընա միւնհասրը օլուպ, պու էմէյին հուսուլի իսէ, էվլորա մալլարընն հէր վէճհէլէ բիւճհանիյէթի պիթթէճրիւպէ ռասպի օլան իյպու մամուլաթը տախիլիյէմիզէ էհալիի քիրամընն լայզգ օլուռը տերէճէտէ բազպէթ պուլուրմալարընա միւթէվագգիֆ տըր. չյանը իֆթիխար պիր ճիհէթ տախի ֆապրիգամզ վուգու պուլան սաթրյտան 100 տէ 2 ոսնի էգզիմը ասասը Շէհրիյարիտէն օլան Հիճազ չըմէնտրֆէրինէ մաէլմէմունիյէ թէրք իթմիշ օլուռղու կիպի, Տար իւլ Սաճեզէյէ 450, վէ Պրուսա Համիտիյէ Սանայի մէքթէպինէ 150 ատէտ մա բիւսկիւլ ֆէս իհտա իթմէք սուրէթիյլէ տէ իպրազը համիյէթէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։ Իչպու ֆէսլէր եաղմուրտան թէրտէն պօզուլմասընը կիպի, գալըպ տախի իսթէմէզ. բսլանան ֆէսլէրին սթէչէ կէօսթէրիլմէյէրէք գուրուլսրմասը իհթիյար օլունուր։

Զիյրտէ մուհարբէր մահալլէրտէ բիսկիսիզ օլուռղը հայտէ, մագթու ֆիյաթլարա սաթըլմագտա տըր։

Իչի թիպէթլի զայէթ գուլլանընը ֆէս՝ պէէրի 5 ղ.,

Իչի հաբրլը զայէթ գուլլանընը ֆէս՝ պէէրի 8 ղ.,

Իչի իքի գաթը զայէթ գուլլանընը ֆէս՝ պէէրի 10 ղ.,

Իչի աթլասը զայէթ գուլլանընը ֆէս՝ պէէրի 13 ղ.։

Մահալը ֆիւրուխթը. — Սթանպոլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Ֆիչիք Իսմաիլ Բաշա խանը ալթընտա Ն. 17, Տիւրքլիր արասընտա Ն. 71, Ագսէրայտա եէէնիլ Թուլումպա մէյտանընտա Ն. 101, Շիշլիտէ Օսման պէյ կաղինօսը ճիվարընտա ֆապրիգամզ թահթանտա, Պէյլբաչտա Ճատտէի Ֆէպիրտէ Տօգթ. Դրիսեան էֆ-նին խանէսի թահթընտա վէ Իսկիլիսարտա չարչուլի քէպիրտէ 44 նիւմէրոտա վէ Պալատ իսկէլէսինտէ 3 վէ 5 Ն՝ մաղազալարտա սաթըլմագտա տըր։

Ֆէսլէրիմիզ գէրբլուպ պօզուլտուղը թագտիրտէ չիսպէլերիմիզին հէր հանկըսընա միւրաճաաթ օլունուրսա, եէնի պիր ուսուլտ մէճճանէն գալըպլանանճաղը միւհեթէմ միւլթերիլերիմիզէ իլան իտէրիզ։

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԷԻ ՕՍՄԱՆԻՑԵԷՏԷՆ ԵԸԳԱՆՄԸՇ ՎԷ ՖԻԼԹՐԷԼԷՆՄԻՇ ԷՆ ԱԼԷՍ

ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐԸ

Մէնէքչէ բաեիֆալը Օսմանը միւրէքքէպլէրի վէ սարիէ մուխթէրիի Կիրիտի Արմէտ Շէվգը պէյ թարաֆընտան պու տէֆա իսթիրա իտիլէն«ֆիլթրէ» ալէթի վասրթաար իլէ, ուսուլը ֆէնինսի տարիէսինտէ երգանմըշ վէ ուիզիւմիշ վէ միտէի իխլալ իտէճէք հէր նեվի մէվատտը էճնէպլիէտէն արի վէ պէրի գըլընմըշ խալիս վէ նէֆիս զէյթուն եաղլարը մէվգբը ֆիրուխթա վաղ օլունմուշ տըր։

Պունուն խիպֆրը ֆէնինէն իսպաթ իտէնլէրէ՝ իմալաթխանէ թարաֆընտան 50 օսմանը լիրասը վէրիլէճէնի տախի թէահհիւտ օլունուր։ Իչպու եաղլարրն կէրէք նէֆասէթինի վէկէրէք ֆիտաճա էհվէնիյէթինի թէճրիւպէ իթմէք իսթէեն էրպապը մէգազա՝ տէրունինտէ աթիզ եարբմ գըրէ զէֆթուն եաղլը հավի վէ չիչէնին աղզը մուխթէրիի Կիրիտի Ահմէտ Շէվգը մէօհրի իլէ մէմհուր գաբալը չիչէլէրտէն պէհէր ատէտի 5 ղրուշ ֆիեաթլա սաթըլմագտա տըր։

Եաղ իսկէլէսինդէ 29 Նիւմէրոլու Նիգօլաքի Բաբատօրուլօնքն մաղազասընա միւրաճաաթ պույրուլմասը իլան օլունուր։

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Բէյօ Մեծ Փողոց Պօն Մարշէ գէյմ, 347

Բարիզէ նոր հասած ըլլալով հաստատած է իր դարմանատունը Բերա, ուր կը գարմանէ ամէն տեսակ ըբնի հիւանդութիւններ և տկռաներ ըստ ամենավերջին գրութեան կատարելագործեալ գործիքներով։

ԶՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ կարօտելոց համար Զորեքշաբթի օրերը առաւօտեան մինչ ցորեկ։ 25—20

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մամնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Ուրիշը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրտին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգէ՛ չատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլեօն՝ Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն անուամբ դեղ մը հրատարակ որ կորստած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիմադրաբար ժուիթիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ գեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն Ο vo-lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ուղղավաճառներու քով։

ԿԱՐԱՊԵՏ ՇԻՆԱԻԻ ԷՖԷՆՏԻ

ՓԱՍՏԱՓԱՆ

Կառավարութեան մօտ Եուսուֆ օղլու խանը, Ն. 18 ԻԶՄԻՐ,

Այս ծանօթ փաստաբանն որ ասկից առաջ Գրգազաճ հաստատուած էր, այս անգամ իւր գրասենեակն փոխադրած է Իզմիր Եուսուֆ օղլու խանը։ Կը տեսնայ ամենայն ստուգութեան օրէնքի սահմանին մէջ, ամէն գաղական, վաճառականական գործեր թէ Հուգուգի, Թիճարէթի Շերիյէ և թէ ամէն պաշտօնական սենեակներու վերաբերեալ գործողութիւնք։ Կը յանձնարարենք յիշեալ էֆէնտին յարգոյ հաստատակութեան։

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻ ԷՖԵՌԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԱՆԳ ՅԱՀՄԱՔԻՆ ՆԵԱՆԴՔ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԸ.

Ռորամանկ Մանկասրը վասահ ըլլալով որ Օննիկ էֆէնտին անպատճառ ընդունիլ կու տայ իրեն երկու ոսկին, ծանրէն կը ծախէր ինքզինք, իսկ խեղճ կնոջը սիրտը կը հատնէր, վախնալով որ երկու ոսկին պիտի իյնար իրենց քսակէն, որ ասանկ նեղ պարագայի մը մէջ Աստուծոյ երկնառաք ողորմութեանը հաւասար էր պարզապէս։

Ալիս փրկելու համար մարդուն արժանապատուութիւնը, երեք փոքրիկները կանչեց ու անոնց իւրաքանչիւրին ձեռք մէկ մէկ ոսկի դնելով պատուիրեց որ մօրեղբնուն տան։ Ուրախութիւնը անկարագրելի էր տղոց, որոնք իրենց մօր քզանցքէն բռնած, չարունակ օրիորդը մառանիչ կ'ընէին, ան տուաւ, ըսելով. իսկ Մանկասար աղան դեռ կը չարունակէր ինքնակենսագրութիւնը, մանրամասն պատմութիւնը ընելով կամարկապայ թաղականութեանը զոր վարած էր անցեալին մէջ։

—Անոնք հասկցանք, ըսաւ Օննիկ, հիմա ե՛լ առջեւնիս ինկի՛ր տեսնամ. օրիորդները ժամանակ չունին կորսընցընելու։

Մանկասար աղան դժգոհ մնաց թէեւ թանկագին հիւրերու այս կարճ այցելութենէն, սակայն չկրնալով ընդդիմանալ, առաջնորդեց անոնց ու փողոց ելլելէ ետք, իրենցմէ քանի մը քայլ անդին տուն մը մտան որ աւելի խանի երեւոյթ ունէր։ Հարուստի լաբուած բնակարան մ'էր ան որուն իւրաքանչիւր սենեակին մէջ մէկ մէկ ընտանիք կը բնակէր տարբեր ազգութիւններէ։

Շէնքին անունը միայն կար, տուն ըսուելու արժանի բան չէր մնացած այլ եւս. մեծ ու խարխուլ դուռը որ ողբալի երեւոյթ մը ունէր, տասուր ճռնչիւնով բացուեցաւ և բարեսէրները երբ ներս մտան բորբոսի կծու հոտ մը պարուրեց անոնց քիթը։ Երկու օրուան ցուրտն ու իրիկուընէ ի վեր տեղացող ձիւնը բակէն ներս խուժած էր ամբողջովին ու հողէ գետնին վրայ գարշահոտ տիղմ գոյացուցած էր որ նեխուտ հոտ մը կ'արտաբուրէր։

Տնեցիներուն համար լուծուած էր գաղտնիքը, ողորմութիւն բաշխելու համար միայն կրնային իրենց այցելած ըլլալ հարուստ աղջիկները այս օրով։

—Ֆիլօմէն տուտուն վո՞ր է, հարցուց Մանկասար կիներէ մէկուն։

— Հրամեցէք պատասխանեց այս վերջինը, զէվալլը երկու օրէ ի վեր պառկեր կը ճվայ։

Օրիորդները անմիջապէս վեր բարձրացան սանդուխներէն և խարխուլ դռնակ մը հրելով ներս մտան ուր պարզուեցաւ իրենց աչքին տեսարանները ամէնէն խղճալին, որուն երբեք հանդիպած ըլլային։

Մութ, ցած սենեակ մը, աւելի ճիշդը նկուղ մը որ բնաւ լոյս չէր ստանար. զերօէն վար էր հոն ցուրտը ապահովապէս, քանի որ կրակի նշոյլ իսկ չկար երկաթէ կրակարանին մէջ որ կաղ մը կեցած էր պատին կռթնած և օրիորդները փողոցէն աւելի ցուրտ կը զգային հոն։

Աղտոտ տախտակամածին վրայ սեւ կոյտ մը կար անկողնի որուն մէջ երկնցած եօթնասուն տարեկան պառաւ մը կը տաքար հոգեվարքի նման։ Մանկասար աղան թարգման կանգնելով հիւրերուն։

—Ինչպէ՞ս ես Ֆիլօմէն տուտու, հարցուց։

—Հալս տեսնուի կոր որդի, ըսաւ պառաւը չարունակ հեւալով, Աստուած հոգիս ալ չառներ որ խալսիմ, ինչ ընեմ, զօրով գերեզման չմտցուիր որ մտնեմ։

—Աստուած չընէ, ինչո՞ւ գերեզման մտնես, ըսաւ Ալիս խղճալով։

—Ո՜ւյ որդի ալ իմ տեղս դուք ապրեցէք, պարտք մ'ունիմ տամ խալըսիմ, քաշուելու պան չէ աս, ապրի՛լ է, ամմա Աստուած ապրեցուցածը կ'ապրեցնէ եղեր։

—Աղքատախնամը չի նայի՞ր քեզի, հարցուց Օննիկ ճչմարտապէս արգահատելով։

—Ո՜ւյ Աստուած մէօհթաճ չընէ զաւակս, ես մարդու մէօհթաճութիւն չունիմ, կը դատիմ, հոն հոս կ'երթամ, հացս կը ճարեմ ամմա, աս ցուրաը մէջքս կոտրեց։

—Աղքատախնամը օգնելու է ասանկներուն, ըսաւ Ատրինէ.

—Աղքատախնամը իմին ինչիս օգնէ, եավրուս, հատաչեց պառաւը, կենճութիւն չունիմ, աղուորութիւն չունիմ, երեսս չի նայուիր, խօսքս մտիկ ընող չի կայ։

Դրացի կիներէն մէկը որ ընկերացած էր այցելուներ